

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00929

IKH GLOYB

David Hofstein

Permanent preservation of this book was made possible by

Anne L. Novak

in honor of

Jill Novak Doremus & Stephen Abraham Doremus

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ד. האפשטיין

איך גלויב

אי קורט און פארלאג

דאָס בוך פון

דוד האַפּשטיין

געבוירן און אויפגעוואַקסן
אין קאַראַטשישעוו,
איז אַרויסגעגעבן מיט
דער הילף פון זיינע,
קאַראַטשישעווער, לאַנדסלייט
אין אַמעריקע.

**DOVID HOFSHTEIN — ICH-GLOJB, Published by Yiddisher
Kultur Farband (Ycuf), 189 Second Ave., N. Y., 1945
Printed in U. S. A.**

דוד האַפּשטיין

א י נ ה א ל ט :

50	מיין אנהויב־היים		איך גלויב
51	אלטע ביכער		
52	פון אמאל	9	איך גלויב
66	ברודערשאפט	11	באגייסטערונג
67	רעגנבויען	12	א, ריכט־שנור פון מיין לעבן . . .
69	ס'וועט זיין א טאג	13	איך ווייס ניט וועמעס . . .
70	אט די וועלט, ווי זי איז . . .	14	וויי
	ווי ס'איז לאנג געווען	15	איר וועט צאלן פאר ליידן . . .
71	דאס ווארטן . . .	16	מיין מוטער
72	נו, זע, נו, זאג אליין נאר . . .	17	פרילינג
73	שיין און שיין איז אונדזער וועלט		ווי קאן מען צום ווארט גאר
		19	זיי ברענגען
	ערשמע באוואונדערונג	20	אונדזער שוועסטער
		21	מיט וויי . . .
77	א ווייטער דאך־פענצטער . . .	22	ווי זיילן פון שטיין . . .
78	קאמפאס	23	מיין גורל
79	ס'איז נאכט . . .		בעל כרחא בין איך אט דא
80	ערשטער שניי	28	אויף דער ערד . . .
81	מיין הונט	29	איך זע — . . .
83	אין טיפן פון טיפסטן ים . . .	31	אויפן וועג צום זאוואד נומ. 26
84	אין וועג	33	מוט
		34	מיינע זין
	וואלד	35	אוקראינע
87	א קאלטער פארצארנטער אונט	36	אויף אונדזער אוקראינער ערד
88	פרילינג	37	אין שוך־פאבריק
89	אין וואלד	39	לענין מוזיי אין אופא
90	ניי־יאָר	40	זאל זיין; . . .
	איך האָב פאַרברייטערט שוין מיין	41	עס הויבט אָן שימערירן . . .
90	גרויסע מיט . . .	42	צו פריינט
91	אוראלט	44	גאלד
92	כ'האָב דערזען זי ביים טייך	45	מיר קומען
92	אין ענגן צימער	46	דיין הויז פאַרלאָז . . .
93	האַלב מאַי	47	קיעוו
	עס זיינען פאַרפולט שוין די		איך גיי און גלויב ניט מיינע
93	פעלדער מיט שיין . . .	48	לייכטע טריט
94	לעצטע טעג	49	אין מעטראָ

118	פון בערג גייט א שטורעם ...	95	שפאציר
119	איך שטייג שוין דא צוויי טעג ...	95	הארבסט
120	אין הימל-רוים ...		שווארצע, קאלטע, אפגעהאקטע
121	אין ארמעניע	96	שטאמען ...
	און ס'איז מיין פיין פאר מיר	97	צו סאָסנע-גאלד ...
122	דערמיט באַרעכטיקט ...		פון אלע וועלדער, וואָס איך האָב
	א פירעק-שאַטן ליגט פון	97	געזען ...
123	טונקלער וואַנט ...	98	אין פאַרק
124	... מיר גייען קיין מיסכאַר ...	98	באַקאַנטע, גוט באַקאַנטע ליבע
		98	בילדער ...
	שניי (1919)	99	אין וואַלד
		100	אין וואַלד
129	איך בין געוואוינט ...		
130	דער לעצטער בלעטער-פאַל! ...		פעלד (1912)
	דאַרט ערגעץ זוימען זיך שוין		דאַרט, אויף בלויע
131	ווייטן ...		נאַכטן-שנייען ...
	אויף ערשט פאַרהאַרטעוועטער	107	... א דאַנק איך, וואַנדער-וועגן
134	ערד ...		ברייטע! ...
136	פרימאַרגן	107	יונגט
	פאַרלאַז די שוועל, אַרויס אין	107	די קריעה גייט — ...
137	דרויסן — ...	108	שטראַמען
138	אין פאַלן	108	קאַרנבלי
142	שיט אַ שניי ...	109	שניט
144	שנייען	109	אין וועג
144	מיין הויז איז שניי	109	אַן עפל
		110	די נאַסע נעץ פון טריבער
	נייע אַנונג		חשוון-צייט ...
		110	הארבסט
147	רויטער מאַן	111	אין ווינטער-פאַרנאַכטן אויף
151	אַט איז דאָס דערפל האַדיכע ...		רוסישער פעלדער!
153	פּרילינג	112	אַוועק דער שבת שוין ...
154	ס'דאַכט זיך ...	113	דאַרט איבער שטעט האַט שוין
	פּשוט, איינפאַך, פּראַסט,		געקלונגען ...
155	געוויינלעך	114	
156	פון עראַפלאַן		
157	אַקעאַן		בערג (1912)
158	פּרילינג		אַ רוישנדיקע גאַס אויף אַ באַרג...
159	מיין קיילעכיקע היים ...	117	

אין גלויב

איך גלויב

1

יא, איך בין גרויס דערמיט,
וואָס איך געהער
צום פּאַלק, וואָס ווערט ניט מיד
און בויט
און גלויבט.

כדי אומשטערבלעך זיין,
ניט אומבאַדינגט
איז זיין שוין טויט!
איין דור אין אַפּגרונט זינקט,
איין אויסברוך נאָך דעם צווייטן גייט,
און ווידער ווערט
צעזייט, צעשפּרייט,
צעשטויבט,
וואָס שוין אינאיינעם איז געווען —
און דאָך מיין פּאַלק נאָך גלויבט,
אַז אויב

באַשערט
איז בייזיין אומעטום, —
צי הייסט עס דען
אינערגעץ ניט !?
עס קען צום אומעטום
אַן ערגעץ זיין!
און גראַד אין סאַמע מיט
פון וועלט !

עס קען
צום אומעטום
אַן ערגעץ זיין —
דער זעלבער ערגעץ, דער,
וואָס אים געדענקט
די גאַנצע וועלט, —
נאָר פון דער וועלט נאָך מער,
אין פּאַלאַץ, אין געצעלט
מיין פּאַלק געדענקט
אויף יעדן קער.

דער אַנדענק גלייט
אין יעדער טרער,
און איך בין גרויס דערמיט,
וואָס צו דעם פאַלק כ'געהער . . .

2

יא, איך בין גרויס
נאָך מער, נאָך מער
דערמיט.

וואָס איך געהער

צו די,

וואָס זיי איז אויסגעפאַלן דער באַשער

זיך האַרטעווען און שטאַלן זיך

אין קאַמף, אין שטאַלצער מי.

איך בין אַ ייד

פון נייעם שניט ;

אַזויפיל ערגעצן האָב איך געזען ביזו הער

און יענעמס ערגעץ אויך,

אַט דעם.

וואָס גלאַנצט אין יעדער טרער,

נאָר כ'האַב אין זיך שוין מוט.

נאָר כ'בין באַוואַפנט מיט געווער,

וואָס גיט מיר כוח

דורך רויך,

דורך בלוט

די ווייט פון צייט דערזען

אין קלאַרער העלער שיין.

אין שיין, וואָס איצט

נאָר פונקענווייס ערשט בליט

און איך בין גרויס דערמיט.

וואָס איך געהער

צו די,

וואָס לעבן מיט דעם פלאַמיקן באַגער

פון אַלע ערגעצן,

וואָס כ'האַב געזען ביזו הער

אין העלער שיין דערזען

דעם גרויסן הי,

מיין גרויסע היים —

באגייסטערונג

אומעטום, אומעטום
אין מיין היים
אין מיין וואונדערלעך לאַטד
האַב איך דיך ניט געזוכט,
דו ביסט שטענדיק געקומען אליין,
זיך געלייגט, ווי אַ גרוס,
אויף דעם אויסשטרעק פון פריינטלעכער האַנט.
אויף דעם גומען
געקומען —
אַ פרוכט אויף צעעפנטע ציין.
און דערפאַר
גלויב איך טיף,
איז צעגאַסן באַהאַלטענער חן
אויף אַל-דעם,
וואָס געבוירן האָט אונדזער געפרואווער פאַרבאַנד,
און פאַרבאַרגן
אין וואָרט מיינעם טליעט אַ פייער
און פלאַמט,
וואָס צו הערצער צו אַלע
געוויס מיט דער צייט וועט דערגיין.
מיט דער צייט!
ווייל ניט פויגל-געזאַנג
איז מיין וואָרט און מיין ליד!
מיט דער צייט!
ווייל כ'בין ניט אין אַ זייט.
ווייל איך שטיי אין דער מיט,
און וואָס ווידערשפרוכט היינט,
איז שוין גאַנץ
אין דעם דיכטערס געמיט!

א. ריכט-שנור פון מיין לעבן, יעדער רגע כ'זע דיר.
מיין שווייגן איז מיר גרינג, ווייל שווייגנדיק אויך רעד איך —
מיין טון אין שפעט פון נאכט, מיין ניט-טון און מיין שמייכל,
מיין זידל און מיין לויב ס'איז אלץ לויט דיין א צייכן.
ניט יעדער קאן אים זען אין לויף פון צייט, דעם פאָדעם,
פאַר אַנדערע באַווייזט ער זיך — אַ צאַרטער אַטעם,
און ווי אַ קלינגענדיקע סטרונע פילפאַך שפאַלט זיך.
און אָפט פון פראָסטן אויג אינגאַנצן גאַר באַהאַלט זיך,
נאָר שטייף מיין פאָדעם איז אויף בויגן אָנגעצויגן ;
קיין רגע ער פאַרשווינדט פון מיינע שאַרפע אויגן.
פון אים געריכטעט כ'ועל מיין וועג אויך ווייטער ציען,
מיין זוּאַרט, פון אים געריכטעט, וועט צום ציל דערפליען,
ווי ביז אַהער ניט איינמאַל זיינען שוין דערפלויען
געצילטע זוערטער מיינע — פּייל פון בויגן ! . . .

איך ווייס ניט וועמעס נאָר כ'קויף אויס אַ גרויסע שולד :
געפאַקט מיט טומל איז מיין קיילעכדיקער טאָג.
נאָר ווען מיין שויב מיט טונקלקייט שוין ווערט פאַרפולט
און ס'צינדט זיך אָן מיין שטאַטיש פייער אויף דעם ראָג,
פאַרשווינדט באַגלייך מיט אַלעם דעם וואָס שטערט וואָס דולט
אויך די צעשטרייטקייט פון מיין בליק און פון מיין זאָג,
און ס'קומט צו מיר מיין גוטער גאַסט — מיין גרויס געדולד,
און ס'קומט צו מיר מיין ריו וואָס איך, נאָר איך פאַרמאָג.

אויך קברים מ'האָט זעלטן געגראָבן באַזונדער,
 נאָר מורא און פחד — איז שטענדיק אינאיינעם.
 און איינער געווען איז דער שרעקלעכער וואונדער
 פאַר יונגע, פאַר אַלטע — געשוינט האָט ער קיינעם.

כדי די געשענדטע מער נאָך פאַרשוועכן —
 מע טיילט זיי אויף רייען, אויף שיכטן, אויף ראַנגען
 אַוועמען צו שטעכן, אַוועמען צו ברעכן,
 אַוועמען געשאַסן, אַוועמען געהאַנגען.

און ווער ס'איז פאַרמשפט צום שענדלעכן לעבן ? . . .
 אומווירדיקע קנעכט! וואָס זיי קאָן געפעלן?
 זיי טראַגן אין האַרצן דעם שאַנד־פלעק דעם געלן,
 וואָס אַנדערע מוזן אויף אַרבל אים קלעפן.

**

איר וועט צאלן פאר ליידן,
איר וועט צאלן פאר יעדן
שוין פארלאשענעם בליק.

פאר צעטראַטענע שטרעבנס,
פאר פאראומערטע לעבנס,
פאר פארטריבענעם גליק.

און פאר וואונדן, פאר פלאַגן,
פאר געוויינען, פאר קלאַגן
און פאר אַנגסטן פון טויט —
עס וועט קלעקן אונדז מילדקייט
אייד באַצאלן מיט ווילדקייט,
אייד באַצאלן מיט טויט.

מיין מוטער

פון אַט די, וועמען דו האָסט דאָס לעבן געגעבן
ווער קאָן וויסן, אַוויפל איצט לעבן,
אַבער איך איצטער לעב,
און מיין קראַפט אין מיר לעבט,
און איין וואָרט צו דעם צווייטן זיך קלעפט
אין דער לענג, אין דער גרעב,
און דער טרוים וועגן לעבן זיך וועבט
אין דער הויך,
און דער קוואַל פון דעם לעבן
זיך שעפט
און גיט כוח,
און איך זאָג דיר אַצינד :
איך, דיין קינד,
ווי די אַלע, ווער ס'האַט דאָ פאַרדינט
דאָס געהויבנסטע גליק,
אַז דיין ערלעכער בליק
זאָל אים אַנרירן צאָרט
מיט דיין שייַן.
אַט די אַלע איצט זיינען
און וועלן דאָ זיין
נאָר אין קריג ;
נאָר אין ביטערסטן קריג
מיט די שונאים, וואָס קאַנען פאַרשאַפן דיר לייַד,
וואָס דערנענטערן . . .
אַ, כ'האַב מורא, וואָס האָבן דערנענטערט דיין טויט.
ניט נאָר זיי, נאָר דאָס לאַנד,
אונדזער לאַנד,
אונדזער וועלט
צאָרנדיק שעלט ;
שטעלט צו שאַנד ;
בלוטיק קעמפט מיט דיין פיינט
ווי פון אייביק אויך היינט
איז די וועלט אין דער לענג, אין דער ברייט
פעסט מיט דיר ;
וועט ניט שוינען פאַר דיר,
וועט באַלוינען און קרוינען
פאַר דיר.

פּרילינג

צופיל ווילד איז ער דער וואונדער,
וואָס דער טאָג מיר טראַגט אַנטקעגן —
ניט ער פרייט מער, ניט ער מונטערט,
ער באַדראַט און הויבט אָן שרעקן.

גאָר באַזונדער, גאָר באַזונדער
היינט דעם פּרילינג איך באַגען
ווי דעם שוידערלעכסטן וואונדער
גיי איך היינט דער זון אַנטקעגן.

ס'גייט דער טאָג זיין קראַפט באַווייזן
אַט די זון, וואָס שטייגט אַלץ העכער
האַט געזען איענע הייזער,
האַט געזען איענע לעכער . . .

אַט די זעלבע זון די פרייע,
האַט באַלויכטן טויט, פאַרניכטונג,
האַט צו וואוינונג, האַט צו שייער
אַנגעוויזן זיי די ריכטונג.

אַט די שטראַלן, אַט די זעלבע
האַבן רואיק זיך געצויגן
צו געזיכטער, צו פאַרגעלטע,
און צו אויסגעברענטע אויגן.

אין איין טענהן אַלץ געהאַלטן
און געהאַלטן אין איין בענטשן,
טויטע קינדער, טויטע אַלטע
און די מערדער . . . אַלע — מענטשן ?

ס'ווערט מיין בלוט אין מיר פארזאָדן!
צו די מענטשן איך געהער ניט.
ווייל איך לעב דאָך, ווייל איך אַטעם . . .
און איך טויט ניט, איך צעשטער ניט . . .

ניט קיין טויטער, ניט קיין מערדער —
איך בין יענער, וואָס פאַרטיידיקט,
אַבער מיין געווער — בלוז ווערטער . . .
און סיפּאַרדריסט מיך היינט ביז ווייטיק . . .

איז מיין אַנמאַכט ביטער שענדלעך
און די האַנט זי פאַלט אַרונטער . . .
איז דער פּרילינג אומפאַרשטענדלעך,
און די זון איז אַ בייזאונדער!

ווי קאן מען צום וואָרט גאָר זיי ברענגען
 די ווייען, די ליידן פון מענגען!
 פון קליינינקן צימער פון ענגן
 איך פיל זיי אין ברייטן אין לענגן . . .

א, וויפל שוין זיינען פאַרשוואונדן
 אויפן ערדישן קוגל דעם רונדן,
 א, וויפל שוין ליגן געבונדן
 פאַרקריפלט פון בראַכן און וואונדן.

אין גראַבנס, אין גריבער, אין לעכער,
 אויף גאַרנס, אויף בוידעמס, אויף דעכער,
 אין טיפן פון ימען פון טעכער
 אויף לופטיקע שיפן דאָרט העכער.

אויב דאָס איז אַן אויפטו פון געטער,
 פון מעכטיקע שעפער, פון רעטער ;
 איז וואו נעמט מען לעסטערער־שפעטער ;
 מע זאָל זיך דערוויסן אויך שפעטער.

ווי קאן מען צום וואָרט גאָר זיי ברענגען
 די ווייען, די ליידן פון מענגען ;
 אויף ערדישע ברייטן און לענגען
 זאָלן אַלע ביז ביין פאַרגעדענקען ;

עס זאָל זיך אין פרישן זכרון,
 פון מענטשלעכע וועזנס פון קלאָרע ;
 וואָס וועלן נאָך ווערן געבאָרן
 פאַרקארבן אויף אייביקע יאָרן.

אונדזער שוועסטער

דו ביסט, אַ, וויי, אַ, וויי, ניטאָ שוין צווישן אונדז.
אַ לויב און אַ געזאַנג דיר, שיינענדיקע שוועסטער ;
אויף אייביק פארגעדענקען דיר, דאָס איז מיין גרעסטער,
דאָס איז אַצינד מיין שענסטער און מיין בעסטער וואונטש.

דיך פארגעדענקען און אין פעסטן וואָרט פאַרקריצן
דיין יוגנטלעך, דיין שטענדיק ציטעריק געזיכט ;
די טיפע בליקן מיט די פלוצימדיקע בליצן ;
וואָס מער דו זעסט זיי, מער זיי זיינען אומגעריכט.

פאַר דיין געשטאַלט שוין וואָרט אַ ברייט צעעפנט אָרט
אין גרויסע שטעט אין אונדזערע אויף פלעצער שענסטע.
נעם צו מיין גרעסטע גאַב, נו, זאָל זי זיין די קלענסטע.
איך קאָן דיר מאַלן נאָר מיט מענטשלעך שוואַכן וואָרט.

און זאָל מיין וואָרט באַדינען קינסטלער הויך באַגליקטע,
וואָס וועלן דיר געשטאַלטיקן אין מירמל־שטיין.
ס'זועט אַפהילכן מיין וואָרט ביי צושויער אַנטציקטע
פון דיין געשטאַלט, פון דיין באַצויבערנדיקן חן.

מיט וויי,
וואָס ניט לינדערט זיך שוין מיט געשריי, מיט געוויין ;
מיט ווייטיק מיט שטומען,
וואָס ליגט, ווי אַ שטיין ;
בין איך, וואָלגאַ, צו דיר היינט געקומען . . .
מיין גורל מיט דיר כ'האַב פאַרבונדן,
מיט ברייטקייט פון סטעפעס פון דיינע.
הייל אויס מיינע וואונדן
צו לעבן צו נייעם מיך קער !
ניט געבראַכן אין נאָך מיין געמיט,
מיט מוט מיינע בליקן נאָך שיינען
מיין אייפער מיין אַלטער נאָך גליט,
מיין האַנט האַלט נאָך פעסט דאָס געווער.
און אויף זיי,
אויף די פיינט
אויף זיי אַלע,
ווי אַמאַל, אַזוי היינט.
מיין וויי
ווי אַ שטיינערנער האַגל וועט פאַלן,
אין איין שטיין כ'פרעס מיין ווייטיק צוזאַמען
און אויף דעם ביטערסטן שונאס
שוין צעטומלטן קאַפּ
וועט אין קלאַרער גאונות
מיטן לעצטן צעשמעטערדיקן קלאַפּ
מיין וויי שוין אַראָפּ . . .

ווי זיילן פון שטיין זיינען פעסט
 די פאָסן פון שיין אין מיין נעסט
 אין מיין היים, אין מיין שטאָט, אין מיין לאַנד.
 און ווי זיילן נאָך פילט זיי מיין האַנט
 די פאָסן פון שיין אין מיין נעסט
 זיי זיינען נאָך שטענדיקע געסט
 אין מיין איצטיקן הילצערנעם הויז.
 יאָ, מיין לאַנד איז נאָך ברייט, איז נאָך גרויס,
 ס'איז וויכטיק מיין לאַנד אומעטום,
 און היים איז אַזאָו נאָר איך קום.
 נאָר מיך ציט אַלץ די שטאָט און דאָס לאַנד
 וואו עס היט נאָך מיין גלעט יעדער וואַנט.
 און דער, וואָס די שטאָט האָט פאַרשוועכט,
 און דער, וואָס די שטאָט האָט צעשטערט
 זאָל פאַרשאַלטן אויף אייביק שוין זיין!
 עס זאָל אייביק אים פעלן שוין שיין,
 זאָל וואַגלען אין אייגענער היים,
 אַ קנעכט אין זיין הויז זאָל ער זיין,
 ביי דעם ביישטידל שטיין ביי דער שוועל
 מיט אַ צייכן פון שאַנד אויף זיין פעל.
 מיט ברוינעם מיט אייגענעם גיפט,
 מיט אַלטן מיט גאַטישן שריפט
 אויפן שטערן זאָל ווערן פאַרקריצט
 די ליידן פון בלוטיקן איצט.

מיין גורל

1

האַר פון מיין לעבן!
אָוואו נאָר דו ביסט,
זע, אַז מיין לעבן
זאָל גיין נישט אומזיסט!
נישט איך איצט שעץ עס,
נישט איך עס שוין
נישט פאַר די ליידן
פאַדער איך לויך,
כ'וויל איצטער איינס נאָר:
אין שוידער פון שפּיל
זיין זאָל אַ שאַטן
פון דעם,
וואָס הייסט ציל,
זיין זאָל אַן אַנדייט
פון דעם,
וואָס הייסט צוועק,
זיין זאָל אַ רמז
אויף דעם,
וואָס הייסט וועג.

כ'האָב קיין מורא ניט פאַר ליידן,
 כ'ווייס זיי, כ'קאָן זיי אַלערליי,
 האָסט געשענקט מיר הויכע פריידן
 אויך פון זיי, אויך פון זיי!
 ווייסט אַזויפיל שווערע קרעפטן
 האָבן ברעקלען מיד געוואָלט,
 כ'האָב אויף שמעלצן און אויף העפטן
 אויסגעבראַכט דאָס בעסטע גאָלד . . .
 וויפל שטורמען אויסגעשטאַנען!
 ס'האָט צעווייט און ס'האָט צעשטויבט —
 אויף רואינען כ'בין געשטאַנען;
 כ'האָב געהאַפט און כ'האָב געגלויבט;
 און אין ווירבל און אין שטורעם
 אויסגעהאַלטן און פאַרהיט
 די פאַרמעסטונג פון מיין אַרעם
 און דעם שוואונג פון מיין געמיט . . .
 מיט מיין גאַנצקייט, האָר פון לעבן!
 וואַרף אַריין מיד אין דעם תהום:
 אויך דער תהום אַ וועג זאָל געבן
 פאַר מיין איינהייט, פאַר מיין שטראָם!

אַלץ ; וואָס איך האָב אין געשאַנק ;
 גאַר מיין געפיל און געדאַנק
 זאָל עס זיין לעבנסלאַנג !

ווייסט ; אַז איך וואַרט שוין אָן שרעק
 אויף דעם ענדגילטיקן וועג ;
 ווען דו וועסט זאָגן : אָן עק.

האַר פון דעם לעבן ! דו
 ווייסט ; אַז איך בעט ניט קיין רו ;
 כּיבעט נאָר — מיטאַמאָל נעם צו . . .

אַלץ אין איין אויגנבליק —
 וויל איך ווירן שענקען צוריק ;
 שענקען מיט לויטערן גליק . . .

ריינקייט פון צאַרטסטער טרער ;
 שיינקייט פון טיפסטן קלער ;
 ס'בעסטע וואָס מיר געהער —

האַר פון מיין לעבן, ווייסט ;
 ווי איך האָב אויף רואינען
 זוכן געקאָנט און געפינען
 ליכטיקייט און טרייסט.

פריינטשאַפט און ליבע פאַר טרייסט
 אַלץ האָב איך אָפגעגעבן . . .
 מעכטיקער האַר פון מיין לעבן,
 ווער נאָר, ווי דו, דאָס ווייסט ?

ס'האַט מיר מיין פאַלק פאַרטרויט
 דרייסטע און הויכע פאַרלאַנגען,
 וויל איך אַט די געשאַנקען
 אויסבאַהאַלטן פון טויט.

ווען דער טויט וועט זיך ניט קערן,
וואו די זאך זאל ניט געשען.
כ'האב דאָס ליד ; וואָס איך וויל הערן,
כ'זע דאָס בילד ; וואָס איך וויל זען.

כ'זע די בערג און כ'זע די פלאַכן,
כ'הער פון אויסלייזונג ודאָס ליד,
וואָס אויף אַלע ; אַלע שפראַכן
האַט אַ וועג זיך אויסגעגליט.

אויף די בערג און אויף די פלאַכן
כ'זע דעם בלי פון מיין געמיט,
כ'הער אין אַלע, אַלע שפראַכן
אויך דעם אַפקלאַנג פון מיין ליד . . .

בעל כרחא בין איך אָט דאָ אויף דער ערד
 נאָר פרייוויליק וויל איך די ערד ניט פאַרלאָזן!
 מיין איצטיקער חוב איז — דאָ לעבן זיין ווערט
 און קושן די ערד, וואו מיין שווייס כ'האָב פאַרגאַסן.

ווי שוואַרץ ס'איז די ערד; נאָר איך פיל ניט קיין שרעק;
 די בענקשאַפט איז שווער; נאָר איר לאַסט וויל איך ליידן.
 אַ זילבערנער קוואַל שלאַגט אין האַרצן און וועקט
 די האַפענונג אויף נאָענטע בעסערע צייטן.

איין אוצר פאַרמאָגן איז מיר דאָ באַשערט;
 מיין האַרץ; וואָס האַט אַלץ אַזוי ליב דאָ געקריגן
 אַז פריי זאָל דאָ ווערן; מיין לייבלעכע ערד
 אויך אים בין איך גרייט איצט אַ וואַרף טון אין טיגל.

איך האָב ניט געבעטן — בעל כרחא איך לעב;
 נאָר פרייוויליק וויל איך די ערד ניט פאַרלאָזן . . .
 דיין איינציקער חוב; מענטש! פון שאַפונג דאָ שעפ
 און קוש אָט די ערד; וואו דיין שווייס האַסט פאַרגאַסן.

ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיון,
 ואמר לך, בדמיון חיי! ואמר לך בדמיון חיי!
 יחזקאל ט"ז

איך זע —
 ביסט אינגאנצן אין בלוט.
 איך זע ;
 אַז מיט קויט איז דיין שטערן באַקלעפט.
 איך זאָג דיר :
 נישט טרויער ! געדענק ;
 דיין מוח ; ער לעבט ! אַ, ער לעבט !
 און דורך פיין און דורך פּלאַג
 איז ; ווי שטענדיק, אין שאַפּן, אין גלוט.
 איך זע —
 מיט ביילן דיין גוף איז פאַרוועבט,
 און מיט וואונדן באַדעקט איז דיין ברוסט —
 ביסט אינגאנצן אין בלוט . . .
 איך זאָג דיר :
 נישט טרויער ! געדענק ;
 דיין כוח ער לעבט ! אַ, ער לעבט !
 דיין האַרץ דאַרטן אינווייניק שלאַגט
 און טרייבט ווילן און גלוסט ;
 און איז פיל נאָך מיט דרייסט און מיט מוט ! . . .
 און דיין האַנט, דיין געניטע פּילפאַכיקע האַנט
 (זי געמאַלט האַט רעמבראַנדט)
 איז צום שאַרפטן געווער,
 ווי צום צאַרטסטן געצייג, שוין געוואוינט.

כיוויס דיין גורל איז שווער, אָ, ווי שווער!
נאָר דיין שליחות איז גרויס! . . .
ווי די צייט דיך ניט שוינט,
דו טראָג אים דיין פיין אָן געוויין!
גיי אַרויס
און שריי אויס:
וועלט אויס,
וועלט איין!
און אין וועלטישע קאָנצען
צו קאָנצען זיך שטעלן און שטיין
און צו זיין
ל ו י ט .

אויפן וועג צום זאוואַר נומ. 26

ווי שטאַרק צעשרויפט איז ער, דער אַלטינקער זאוואַר :
ער איז אַזויפיל טעג און נעכט אָן מאַס באַלאַדן !
ווי בייטשן טרייבן אים די רעלסן און די דראַטן,
זיין קלאַג בייטאַג, ביינאַכט גייט קיינעם שוין ניט אָן . . .

מע איילט, מע יאַגט אַהין צום רושיקן זאוואַר,
דאָרט ווערט געמאַכט געווער אַנטקעגן יענע מערדער . . .
אַהין פאַר היינט אויך איך, וואָס מיין געווער איז ווערטער,
איך וויל ביי שטאַל פון שאַרפּקייט אויספרעגן דעם סוד.

אויף שנאה און אויף האָס די שאַרפּקייט דאַרף איך היינט,
די שאַרפּקייט דאַרף איך היינט אויף מאַרדן און פאַרניכטן
ווילל הרגענען און מאַרדן הייסט ביי מיר איצט דיכטן,
כ'וויל יעדער וואָרט זאָל ברענגען טויט דעם וויסטן פיינט.

וואָס זעט מיין אויג ? אין זונענשיין אַ פרויען־קאַפּ,
איר אויסגעצערט געזיכט באַדעקן טונקלע פליאַמעס.
אַא, זי שוואַנגערט ; זי געהערט שוין צו די מאַמעס,
און, מעגלעך, היינט פון אַרבעט נעמט זי זיך אַראָפּ.

פון יענער אַרבעט, וואָס אָן אויפהער טויט פאַרמערט ;
פון מי, וואָס טראַגט אין זיך אַזויפיל „ניינען“,
וועט זי אַוועק אַהיים, כדי געבוירן איינעם,
כדי דערציען נאָך אַ מענטשן אויף דער ערד.

און א באזונדער זיך געקראָגן האָט די שייך,
וואָס האָט באַגילדט דאָס בינטל האָר פון אַט דעם מענטשן,
און ווי אַ נימב אַ הייליקער, וואָס האַלט מיך אין איין בענטשן;
מיר לייכט דער פרויען-קאַפּ פון יענעם טאַג ביז היינט.

איך האָב פאַרשטאַנען אין אַיענעם אויגנבליק;
ווי סודותפול זי איז; די פשוטסטע דערשיינונג;
פון צוקונפטיקן זיג האָב איך דערפילט דעם תענוג;
אין פיין פון היינט דערשפירט דאָס מאַרגעדיקע גליק . . .

אין יאָרן אין ווייטערע ברענגט!
ברענגט אַהין!
ניט פאַרגעסט;
פאַרגעדענקט —
און מיין טרייסט וועט דאָס זיין,
און מיין טרייסט זאָל דאָס זיין!

מוט

1

א, גרויס איז דער חורבן און דער טרויער,
א; שווער איז זי די אומגעהערטע לאַסט.
נאָר אויסגעגלייט אין פייערדיקן דויער
און אויסגעשאַרפט איז זי די האַק פון האַס . . .

און זאָלן זיי נאָך פילדערן און וואַיען
און וואַלגערן אויף אונדז נאָך לייד און פּיין,
דעם גרויסן אומגעהויערן נסיון
מיט מוט און ווערדע וועלן מיר גובר זיין.

זיי פלעכטן יעדן טאָג אַלץ גייע פלענער,
זיי שמידן גייע קייטן יעדן טאָג ;
נאָר יעדער טאָג ווערט זייער הערשאַפט קלענער
און ער נענענטערט זייער בראַך און קלאַג.

דערפאַר ווערט אונדזער אַנשטרענג ניט פאַרמינערט,
און אונדזער אַטפערוויליקייט ניט פאַלט,
ווייל פרייד אין אונדזער אבר אינדז דעראַינערט
און פרייד פון צוקונפט אונדזערער שוין שטראַלט.

2

כ'וועל ניט געבן די האַנט דעם אַנטוישטן,
כ'וועל זי געבן מיין האַנט דעם פאַרשמאַכטן.
א, איך ווייס ווי ס'איז שווער אַלץ צו אויסשטיין,
נאָר איך קען וועגן ווייטער נאָך מראַכטן.

און דורך דויך ווערט דער ווייטער שוין לויטער,
ער וועט קומען דער טאָג ; ער וועט קומען.
איך דערפיל אים דורך גרויל און דורך שוידער
און דורך דערנער דערזע איך שוין בלומען.

מיינע זון

מיין זון, מיין בכור ; דאָס דריטע יאָר ער שטייט און וואַכט
 אין לאַנגער, לאַנגער אַכט־חדשימדיקער נאַכט
 ביים צפונדיקן ים־וועג דאָרט אין וואַנקאַרעם,
 מיין זון, מיין שטים פאַרנעם !

ביסט נאָענט דאָרט צום נייעם קאַנטינענט, צו זיי,
 צו ברידער אונדזערע פון סאַמע ראַנד ראַסיי ;
 צו ברידער אונדזערע פון גאַרער ; גאַרער וועלט ;
 וואָס צו דעם שאַנד־סלופ שטעלט.

דער אויסוואורף דער פאַשיסטישער, דער ווילדער פיינט,
 וואָס אַלע המנס ער פאַראייניקט היינט,
 וואָס אַלע הייליקייטן האָט ער שוין פאַרשוועכט ;
 וואָס יונג און אַלט ער שעכט . . .

איך שיק מיין שטים צו דיר דורך כוואַליעס פון עפיר ;
 דער שונא ביי די טויערן און ביי דער טיר ;
 אויף אונדז געוואָרפן איז זיין ווילדסטע קראַפט ; זיין גיפט
 ס'איז אונדזער בלוט איצט טריפט.

און פליסט דאָ טייכנווייס אויף ברייטן, ברייטן לאַנד,
 מיין זון אין וואַנקאַרעם ; הויב אויף דיין פעסטע האַנט —
 דיין יונגע שטים פון נאָענטקייט די ברידער שיק ;
 עס גייט ; עס גייט דער זיג !

און פריי דאָ וועלן אַלע פעלקער ווערן אויפדאַסניי ;
 פון מי און רו מיר וועלן דאָ געניסן פריי
 און טרייסט פאַר אַלע שווערע ליידן וועט אונדז זיין
 דאָס נייע פרייע זיין.

מיין זון, מיין בכור, ס'איז איצטער טאָג ביי דיר, צי נאַכט ?
 דיין ברודער אין אַרמיי מיט וואַפן שטייט און וואַכט,
 און איך בין גליקלעך, וואָס מיט אייך איך שטיי ביינאַנד —
 מיט מיינע זין באַשיץ מיין לאַנד . . .

אוקראינע

פון רויך און פון בראך און פון אש און פון שאַנד
 איך דערזע; דו דערהויבסט דיין צעשעדיקטע האַנט,
 אַט דערהויבט זיך דיין קאַפּ, וואָס מיט בלוט איז באַקלעפּט,
 איך דערזע דיין געזיכט! אַ, ער לעבט . . . אַ, ער לעבט.
 דיין נאָך קינדערישער בליק מיט שוין מוטערשן צער,
 און עס לויכט שוין די פרייד, וואָס קומט אָן נאָך געפאַר,
 דער פאַרשטאַנד, וואָס קומט אָן נאָך פאַרטומלונג און גרייז,
 ווי וואָסער פון פּרילינג פון אונטער דעם אייז.
 איך דערזע: אַט דערהויבט זיך דיין גוף, דיין געשטאַלט,
 וואָס די רעשטלעך פון קליידער אויף אים קוים זיך האַלט,
 און עס פאַלן די שמוציקע שמאַטעס פון לייב —
 ס'איז צו זען שוין, ס'איז אַ קינד אַ דערוואַקסנס, אַ ווייב,
 ס'איז אַ ליכטיקער קערפּער מיט שיינקייט, וואָס שיינט
 אי דורך שאַנד, אי דורך שפּאַט, אי דורך גוואַלדטאַט פון פיינט.
 ס'איז אַ יונגע, אַ זויבערע, זיכערע קראַפּט,
 וואָס זיך ווערט, וואָס זיך לייטערט אָן אויפהער און לאַכט.
 וואָס וועט גיך זיי פאַרהיילן די ווייען, די שאַנד —
 ס'איז אוקראַינע מיין היים,
 אוקראַינע מיין לאַנד.

אויף אונדזער אוקראינער ערד

אזוי, אזוי איז אונדז באשערט
 אויף אונדזער אוקראינער ערד —
 מיט צארטע פעדעם העפטן, פלעכטן
 דעם היינט דעם בלוטיקן, דעם נעכטן.

דורך יענע אָנהויבנדיקע טעג
 דורך וואַלקנס שוידער, כמאָרעס שרעק
 אונדז שיינט אי פּייערלעך, אי האַרציק
 דער נאָמען שטשאַרס, דער נאָמען שוואַרצמאַן.

דער זון דער שטאַלצער פון מיין פּאַלק,
 דער רייטער פון באַגונער פּאַלק
 מיט העלדנמוט פאַר אַלע, אַלע . . .
 איז אין וואַלין, ווי שטשאַרס געפּאַלן.

און ביידע נעמען פון דער ווייט
 זיך בינדן אין געמיינזאַמקייט,
 און ווערן אין איין רוף אין שטאַלצן
 מיט נייער העלדישקייט געשמאַלצן . . .

דורך בלוט, דורך שוידער גייען טעג
 און ברעכן דורך אַ נייעם וועג —
 אויף קברים פּרישע, אויף רואינען
 מירן אויפדאַסניי דאָס לעבן שפּינען.

אזוי, אזוי איז אונדז באשערט
 אויף אונדזער ליבהאַרציקער ערד —
 דעם האָס פון דורות און זיין שאַטן
 מיט הייסער ליבע אויסצוראַטן.

אין שוך-פאבריק

אין אופאן איז טיף דער שניי
טאָג ווי נאַכט גייט דאָס געניי —
אַלץ פאַר זיי, אַלץ פאַר זיי.

זאָל זיין גוט און פעסט געטאָן
יעדער טוט דאָ וואָס ער קאָן :
ס'איז געשטעלט דאָך אַלץ אין קאָן !

אַלץ אין קאָן איז איצט געשטעלט
ס'רויבט דער שונא אונדזער וועלט,
ס'טרעט דער שונא אונדזער פעלד.

אַ וואַרשטאַט ביי אַ וואַרשטאַט —
זאָל זיין ענג און ניט גאַר זאַט,
ס'גייט די אַרבעט אַקוראַט.

ס'אַרבעטן דאָ נעבן מיר
אַן אוקראַינער, אַ באַשקיר
און אַ חבר פון סיביר.

ווייט איז דאָרטן לענינגראַד,
דאָרט שלאָגט זיך איצט מיין יאַט,
כ'האַב פון אים אַ בריוו געהאַט.

וויפל לייד און וויפל נויט —
יעדער רגע שוועבט דער טויט
נאָר די פּאַן איז שטאַלץ און רויט.

אלע פעלקער האַנט ביי האַנט
פעסט באַשיצן אונדזער לאַנד
טרייבן זי די ברוינע שאַנד.

ס'וועלן קומען שיינע טעג
ווייט פון דער מלחמה־שרעק
מירן ציען אונדזער וועג.

ווייט פון שרעק און ווייט פון לייד —
אונדזער בויאונג, אונדזער פרייד
אין דער טיף און אין דער ברייט.

לענין מוזיי אין אופא

אויף קרופסקי-גאס איך וואוין אַצינד,
אויף לענין-גאס האָב איך געוואוינט.
דאָרט ווילדעווען איצט היטלערס הינט,
דאָרט ווערט איצט גאַרניט ניט געשווינט.

אין ענגשאַפט דאָ געפין איך זיך,
מיין הויז איז איצט פון טונקלען האַלץ,
נאָר ס'האַט מיין גאָס איין העלן שטריך,
און אַט דער שטריך אַפט מאַכט מיך שטאַלץ.

און מאַכט מיר לייכטער מיין טאַג,
און מאַכט מיין וועלטל ווידער גרויס
ווייל קעגנאיבער אויף מיין ראָג
געפינט זיך אַ באַשיידן הויז.

אין אַט דעם הויז איז אַ מוזיי,
ס'איז לענינס נאַמען אויף דער שילד
און יאָרן העלדישע אין ריי
דאָ זיינען פאַרגעשטעלט אין בילד.

אין טונקלע פיינלעך-שווערע טעג
האַט מיך דער אויסזען פון דעם הויז
באַפרייט פון אַנמאַכט און פון שרעק
און אומגעקערט אין האַרץ מיין ברויז.

מיך אומגעקערט צו טעג פון קריג
פאַר נייעם לעבן אויף דער וועלט
און ווידער מיך אַוועקגעשטעלט
אין ריי פון קעמפער ביז דעם זיג.

זאל זיין ;
אז מענטשן-האָס פאַרשווענקט אַצינד דעם רוים
פון לענדער הונדערטער, פון קאָנטינענטן ;
און ווילדער משוגעת מיט ברוינעם שוים
זיך טראַגט אַצינד אַן אַפּהאַלט און אַן צוים
פון שטעט פאַרפעסטעטע בערלין און רוים
אויף שטחן פון שלום פון געשענדטן ; —

זאל זיין !
נאַר ס'גייט ; עס קומט אין שווינדדיקן געלאַך
פאַר פרעכע מענטשן-פרעסער און פאַר מערדער
די שעה פון אַפּפּאַל און פון שטראַף,
די שעה, וואָס וועט אַזוועקלייגן אַ סוף
דעם סם, וואָס יורט, און דעם געשוירן-שטאַף ;
וואָס צערט אַצינד דער מענטשהייטס קערפּער.

זאל זיין !
זאל זיין, און ביי די וואַרצלען פון דעם בוים
פון ברודערשאַפט ; וואָס וועט באַשטענדיק שטייגן ;
וועט אונדזער אַנטטרענג זיך באַמערקן קוים,
ווי אַט דאָס שאַלעכץ פון דעם קליינעם זוים ;
וואָס איז געווען דער אָנהייב פון דעם בוים ;
פון גאַנצן שטאַם ; פון אַלע זיינע צווייגן ; —

זאל זיין !
נאַר אַט דער גלי פון האַרצן — אונדזער ליד
וועט אומבאַדינגט אַיענע צייט דערגרייכן ;
ווען ס'וועט שוין יעדער מענטשלעכער געמיט
פאַרמאָגן פריינטשאַפט, וואָס אַן אויפהער בליט ;
וואָס מענטש צו מענטש מיט פעסטע מעדעם ציט ;
וואָס אונדזער ליד איז איר דער אָנהייב-צייכן.

אלע פאר דער צייט
פארשניטענע

עס הויבט אן שימערירן,
דאָס לופטיקל איז אָפֿן,
מיין פענצטערל אויף צמון
האַט אויפגעהערט צו פֿרירן,
נאָר ליכטיק וויל ניט ווערן,
עס הערט ניט אויף צו טרערן.

די ווייטן ווערן ווייטער,
דער נאָענט ווערט ניט קלאָרער,
נאָר איינס איז קלאָר און דייטלעך —
אָזויפיל שוין פֿאַרלאָרן . . .

צו פריינט

היי ; ווער קלינגט עס דאָרט מיט שפּיזן ;
היי ; ווער זאַלכט זיך דאָרט מיט שווערדן ;
מיט געווער פון מיטלאַלטער ?
היי ; איר טעמפע, פאַלשע ריטערס ;
שווערדן, שפּיזן קאַנען טויגן
נאָר אויף היימישע פאַרברעכנס,
נאָר אויף קליין־געברויך אויף פרעכן.
ס'איז געווער, וואָס קאָן נאָר טויגן
נאָר אויף שניידן, נאָר אויף שטעכן.
אויף אַ וויילע, אויף אַ רגע
זיך פון אייגענע פאַרהיטן ;
און . . . אויף פּיניקן די יידן.
מער אויף גאַרניט ; וויסטע הערן !
הייבט די אויגן ; וויסטע צווערגן ;
גיט אַ קוק אַוואו מיר האַלטן,
ווייט און ווייט אַוועק פון שייטערס,
ווייט פון הענקער און פון ווערגער ;
קליינע צווערגן ; הייבט די אויגן ;
פויגלען שטאַלענע אין הימל ;
נייע צייטן, נייע פויגלען !
וואָס האָט איר געבראַכט דאָ אייגנס ?
וואָס האָט איר געבראַכט פאַר ניסן ?
אַלץ געשלעפט פון יאָרן גריזע
אויף דעם מאַלפּיש־קרומען שטייגער.
אויסגעגראָבן פון די מיסטן
נייע דאָגמעס און קאַנאַנען,
אַלטע שלייערן פון מיסטיק
דינען אייך אויף „נייע“ פאַנען.

אויך דעם פלי-געצייג פארווענדט איר
נאָר ווי מערדער, נאָר ווי הענקער!
יעדער הייליקייט; ווי שענדער
קערט איר אָן זיך, נאָר ווי הענקער;
נאָר ווי הענקער, נאָר ווי מערדער!
אייער נאָמען וועט די ווערטער
אי פאַרשטעלן, אי פאַרבייטן
אויף די ווייטסטע ווייטע צייטן . . .
קנעכטשאַפט טראַגט איר פאַר די מענגען;
הינערפלעט און גיפטן-שלאָף,
און וועט ברענגען און וועט ברענגען
זיך אליין אַ וויסטן סוף.

גאלד

אַלץ איז מיינס—האַט גאַלד דערקלערט,
אַלץ איז מיינס—דערקלערט די שווערד.
כ'וועל אַלץ קויפן—גאַלד דערקלערט,
כ'וועל אַלץ רויבן—זאַגט די שווערד.

דו, שווערד, דו שווערד,
דו ביסט באַערט,
האַטט ביז אַהער
נאָר לויב געהערט.
אַ גאַלד, אַ גאַלד,
דו, צויבערער,
האַטט ביז אַהער
נאָר רויב פאַרמערט.
דיר גאַלד, אַ ליד,
ס'איז אונדזער גאַלד
פיל לידער ווערט.
ס'איז גאַלד, וואָס שמידט
די שאַרפסטע שווערד,
וואָס פרידן נערט,
וואָס פרידן מערט,
וואָס צוימט דעם קריג,
וואָס גרייט דעם זיג —
דעם מענטשנס גליק.

אונדזער גאַלד
איז ניט קיין רויבער,
אונדזער גאַלד
איז זויבער,
ריין,
ריין פון אַלטן בלוט . . .
אונדזער גאַלד
איז רעכט
אַליין,
רעכט אויף ניט געהערטער מוט.

מיר קומען

מיר קומען היינט אלע דערקלערן מיט ערע :
דער שונא האט מערדעריש ווייט אונדז געטריבן,
מיר זיינען געפרואוויט דורך נסיונות דורך שווערע
נאָר ווייטט, אַז מיר לעבן, מיר זיינען געבליבן,
מיר זיינען געקומען מיט זוימען פון לעבן.

מיר וועלן ערשט קומען פון אלע פיר עקן
די וואָרצלען פון שונא פון באַדן פאַרטרייבן,
זיין שענדלעכן אַנדייט, זיין זכר פאַרמעקן,
קיין שריד ופליט פון אים זאַל ניט בלייבן,
ניט שויבען זיין קינד, ניט זיין רינד און זיין ווייב ניט.

מיר זיינען געקומען מיט זוימען פון לעבן.
בקמה צו נעמען מיר שווערן ;
מיר קענען, מיר וועלן אי הענגען, אי קעפן.
מיט אייזערנע בעזעמער ראַמען און קערן
אַן יידישן מיטלייד, אַן טראַכטן, אַן קלערן !

*
**

דיין הויז פאַרלאָז, דיין היים פאַרבייט
אויפן וואַנדער־שטעקן דעם געפרואווטן,
הויב אויף דיין שטעקן אינדערלופטן —
צו מערב־זייט, צו מערב־זייט!

פון אַלע שטרעקעס נאָר אַהין,
ווי גוטע שלוחים, ווי געשיקטע,
צום גרויסן טאָג, צום יום־הדין
פון פיינט פאַרשאַלטענע, באַזיגטע.

אַ, ניט פאַרגעסט, אַ, ניט פאַרגעסט
דער מוטער רחלס קול פון רמה,
און פעסטער, פעסטער נאָך פאַרפרעסט
דעם פויסט פון הייליקער נקמה!

אַט דאָרט, אַט דאָרט ביים פיינט אין לאַנד
הויבט אויף די קרוין פון אונדזער ערע!
פאַר אונדזער בלוט, פאַר אונדזער שאַנד
אויפן וואַגשאַל לייגט געוויכטן שווערע.

קיעוו

ביז טרערן ליב, ביז ווייטיק טייער,
איך זע דיר, היים, איך זע דיר, שטאָט,
דיין האַנט דורך שאַנד, דורך רויך, דורך פייער
דערלאַנגט די העלדישע באַפרייער
דיין העלן אָנוואַג, דיין געבאָט :

פאַרמערט די שמעטערנדיקע קלעפּ.
דעם שונאס בלוט פון ברייטן דניעפּ
צום ים צום שוואַרצן זאָל איצט שטראַמען,
זאָל אייער האַרציקער געוועב
זיך אָנוועטיקן מיט נקמה.

איר זיינט די אויספילער, די ריכטער,
פון אייך איצט מאַן איך פאַר דער שאַנד,
פאַר שוידערלעכע יאָרן צוויי,
פאַר אַלץ באַצאָלט זיי, די פאַרניכטער,
דעם גאַנצן דור, דעם גאַנצן לאַנד,
וואָס האָט אין שאַנד געבאָרן זיי.

ביז טרערן ליב, ביז ווייטיק טייער,
איך זע דיר, היים, איך זע דיר, שטאָט,
זאָל פון דיין בלוט זאָל פון דיין פייער
פאַר וועלט שוין ווערן אַ געבאָט
פון פעלקער-פרידן און גענאָד.

איך גיי און גלויב ניט מיינע לייכטע טריט,
איך קוק און גלויב ניט מיינע ברייטע אויגן.
וואוהין זיינען די וואַלקנס פֿיין אַוועקגעפֿלויגן,
ווער האָט עס דורכזיכטיק געמאַכט מיין שווער געמיט?

אין נייער שיין האָב איך דערזען די קרעמלער ווענט,
די ברעגן פֿון דעם טייך און איבער זיי דעם הימל.
אַזוי זיך העפטן האָבן קיינמאַל ניט געקענט
דער הימל און די ערד אין איין פֿאַרפעסטיקט רעמל.

אין מעטראַ

מיר זיינען אין מעטראַ. מיר פאַרן אָפּ פון צענטער.
דער שענסטער אין דער וועלט איז מאַסקווער אונטערגרונט !
זי גייט פאַראַוויס, די וועלט. פאַרשווינדט, פאַרשווינדט, געשפענסטער !
די מענטשהייט וועט גאַר גיך שוין קומען צום געזונט.

. . . ווי מענטשלעך זיינען אָט די קנייטשן אויף דעם פנים !
די פרוי אַנטקעגן מיר פילט אויך מיין מיטגעפיל . . .
אַ, מיטגעפיל ! ווי אַרעם איז דאָס לעבן אָן אים !
דערלאַנגט אַ רופאַר מיר — איך רעד דאָך אַזוי שטיל . . .

צי פילט איר, מענטשן, אַז פון שפראַך דער גאַנצער כוח
איצט ליגט אין אויסדרוק „מענטשלעך“, וואָס איך ברענג אַרויס ?
צי פילט איר, מענטשן, ווי עס גלייט אַצינד מיין מוח,
ווי ס'צייט צו אייך פון אַנגעווייטיקט האַרץ מיין ברויז ? !

ווי נעמט מען אים, דעם שטראַם, די דראַטן און די רעדן,
ווי זאַמלט מען די גאַנצע קראַפט פון רויש און שאַל,
אַז יעדער מענטשלעך האַרץ זאָל מיין געפיל דערהערן ;
מיין שטים זאָל, ווי אַ זויס אין באַדן, טאָן אַ פאַל !

ווי מענטשלעך זיינען אָט די קנייטשן אויף דעם פנים ;
ווי מענטשלעך בין איך אין דעם אויגנבליק אָט דאָ !
ווי פעסט בין איך אַצינד אַנטקעגן אַלע שונאים
דאָ אונטער מאַסקווע־טייך אין שווינדיקן מעטראַ.

16 דעצעמבער 1943.

מיין אנהייב-היים

דאָס צווייטע מאָל באַפֿרייט מיין שטאָט, מיין אָנהייב-היים,
אַמאָל אַ שטעטעלע אַ קליינס ביים טעטער־טייך
אין רוש פֿון הויפטשטאָט בענק איך איצט געהיים
אַהין, אין ווייטן אַרעם־רייכן קעניגרייך.

דאָרט צווישן פעלדזן, זע איך, הענגט אַ ברייטער בריק,
דאָס זעמדל שפּרייט זיך אין דער ווייטן קלאַר און ריין,
דאָרט האָבן זיך געקיקלט טעג פֿון יונגן גליק,
דאָרט האָט גערוט מיין עלטער־עלטערנס געביין.

איך האָב געלייענט : אויפגעריסן יענער בריק . . .
מיין האַרץ אין ענגער ברוסט פֿון וויי האָט אויפגעברויזט.
פֿאַר וויי, פֿאַר בענקשאַפט מיינער אין דעם אויגנבליק, —
פֿאַר אַלץ באַצאָלן וועט איר, מערדער, קליין און גרויס !

יאַנואַר 1944, מאַסקווע.

אַלטע ביכער

כ'האַב ליב די צוקונפט, ווען דער עבר ליגט דאָ נעבן —
אין מאַסקווע האָב איך אַלטע ביכער זיך געקריגן,
און ווידער אַלטע בילדער שוועבן פאַר די בליקן;
און ווידער פיל איך אים דעם טעם פון פולן לעבן.

ווי קורץ איז ער דער פאַס פון לעבן און ווי שמאַל;
אויב ער איז נאַר באַגרענעצט מיט דיין קליינעם איך!
דאָס לעבן יאָגט אַזוי — פון גיכער איז עס גיך,
ס'איז גוט, וואָס ס'איז געווען; וואָס ס'וועט נאָך זיין „אַמאַל“.

ווייל אויך די געגנוואַרט, אַיעדער אויגנבליק —
נאָך איידער דו באַווייזט באַמערקן; עבר ווערט.
און גוט די צוקונפט בוט זיך אויף דער ערד,
ווען אַלץ געבונדן איז מיט צאַרטע שטריק.

ניט איך, ניט דו מיט קליינעם הויזגעזינד;
עס גלוסט זיך שפאַנען פאַר דער וועלט נאָך ווי אַ פאַלק
מיט זיין געטרייסטע מערן איר דערפאַלג
און ווערן פאַר דער מענטשהייט אַ געראַטן קינד.

אַ קינד פון עלטערן, וואָס האָבן טריי געדינט
מיט זייער אַנגעשטרענגטער מי דעם גאַנצן זיג;
אַ קינד פון פאַלק, וואָס האָט געלייטערט זיך אין פּיין,
וואָס גליק אין פרעמדן אומגליק קיינמאַל ניט געפינט.

פון אמאל

(אין ליכטיקן וואַנדער)

1. א ר ע ג נ .

פון אינדערפרי היינט גייט און גייט
א שטילער, א מחיהדיקער רעגן.

ס'איז טיף אין פריילינג,
ס'איז ענדע מאי,
איך בין אין שטאָט,
נאָר אַלע מיינע חושים שפירן,
וואָס טוט זיך דאָרט —
אין דאָרף.
אין גרויסער וועלט
פון פעלד.

פון אינדערפרי היינט גייט און גייט
א שטילער, א מחיהדיקער רעגן —
ס'איז זיסע זאָמט,
ס'איז קראַפֿט
פאַר ווייטערדיקן וואוקס
און אויך
אין אַזאַ רעגן פעך
און סם
פאַר פרעכן ווירבלענדיקן ים
פון פליגעלעך און פליגן,
וואָס שעדיקן
די פעלדער און די סעדער . . .
ס'איז אַזאַ רעגן
א גרויסער כוח,
וואָס קאָן באַוועגן
שווערע רעדער !
א שטילער, א מחיהדיקער רעגן . . .

איך בין אין שטאָט,
 איך הייב זיך אויף מיטן ערשטן פיף
 פון אונדזערע פאבריקן
 איך זאָפּ אין זיך דעם רויש
 פון טלאָען און פון רעדער אויפן ברוק,
 דעם רויש פון טויזנטער געצייגן און מאַשינעס.
 נאָר איך געדענק,
 אַז ס'איז
 די שטאָט אַ ריו,
 אַ פעלדז
 אין ים פון פעלד,
 און אַליץ איז איצט
 פאַרטיפט אין ג ר י נ ע ן ,
 וואו וואקס זיך ריכטעט
 אין מילדער שטילקייט
 אין שויס פון ערד,
 אין באַזנדיקע
 אַנרוישקע מאַשינעס.

כ'געדענק עס שטענדיק . . .
 און ערגעץ טיף אין מיר
 ווערט רייף די שטילקייט,
 וואָס שווימט אַרויף פאַר שטורעם.
 און ווי פון לאַנג,
 פון שטענדיק
 איז מיין צעשטרייטער בליק ;
 וואָס וואַרפט זיך אָן אויף אַליץ ;
 אַצינד אַהין, אַהין, אין טיף פון האַרץ
 געווענדט,
 און כ'הער ניט אויף ביי זיך צו פרעגן :
 ווען ?
 ווען קומט זי אָן די רגע ?
 די רגע, וואָס ברענגט דאָרט אין באַוועגונג
 די שווערע סודותדיקע קייט
 פון טיפן דויערנדיקן שאַפן,
 די לאַנג געגאַרטע ציטערדיקע רגע . . .

פון אינדערפרי היינט גייט און גייט
א שטילער, א מחיהדיקער רעגן.

ווי גריין, ווי ברייט
די שטאָט זעט אויס פון מיין באַלקאָן,
איז ווינציק מיר —
און ענג איז מיר אין צימער.
מיך ציט אין רעגנדיקער נעץ,
אין פייכטע פאַרהאַנגען.
אויף שטאַטישע פראַנטאַנען,
וואָס לאָזן גרינג מיך דורך;
וואָס לאָזן מיך פאַרביי,
און הערן אַלץ ניט אויף צו הענגען . . .

אַט פאַרט אָן אַ טראַמוויי . . .
פאַרקערעוועט ביים ראַג . . .
עס העלמעוועט דער רעלס פון אונטן;
פון אויבן טרייבט דאָס רעדעלעע ביים דראָט
און פון דער שפּיל,
וואָס „אַפּ“ און „צו“
דאָרט פירן אין עלעקטרע-שטראָם;
גיט פּלוצים זיך אַ שאַט
אַ הויפּן פונקען:
רויט און בלוי און געל און פּיאַלעט.
און איינער אַזאַ פונק
דורך שפיגל פון מיין אויג
פאַרקלייבט זיך ערגעץ טיף,
און ס'ווערט דאָרט פּלוצים קלאַר,
און ס'גיט אַ טרייב,
און ס'גיט אַ טאַרע,
און ס'גיט אַ גיי אין מיר
מיין צאַרטסטער, מיין קרעפטיקסטער מאַטאָר . . .

אין פולער ליכטיקייט, אין העלקייט
ער נעמט, ער נעמט מיין מעכטיקער מאַטאָר
אַ שנעלקייט נאָך אַ שנעלקייט,
און איך דערזע די שטאַט
פון העכסטן דאָך

ביזן נידעריקסטן ציגל דאָרט אין קעלער,
 און ס'דרינגט מיך דורך
 דער גאַנצער גרויסער זיג
 פון שטאָט,
 פון איר געשפּאַנטער און געפּלאַנטער אַרבעט,
 וואָס האָט אין זיך
 אַ האַרץ פאַר יענער ברייטער וועלט,
 פאַר יענער העלער הייך,
 פאַר וועלט פון פעלד,
 וואָס גרינט.
 דער גאַנצער גרויסער זיג
 פון שטאָט,
 וואָס דרינגט מיט איר געצייג און איר געדראַנג
 אין יענער דרימלענדיקער שטילקייט,
 וואָס איז צעגאַסן רייך
 אויף לאַנגער פּלאַך פון טייך,
 אויף גראַז און אויף געשטרויך,
 כ'באַגרייף דעם גאַנצן גרויסן זיג
 פון שטאָט,
 וואָס דרינגט מיט איר געצייג און איר געדראַנג
 אין נאַגנדיקער שטילקייט,
 אין שלעפּערדיקן דאַרפישן געזאַנג,
 און טרייסלט און צעטרייסלט
 דאָס אַלטע שטרויענע פאַרמעגן . . .
 אַ שטילער, אַ מחיהדיקער רעגן . . .

2

איך פאַר איבער פעלדער,
 פעלדער פאַרזייטע אין שטחן ברייטע,
 ס'קאָן דאָ קיין גרענעץ ניט זען דעם צווייטן,
 ביים האַרזיזאָנט דאָרטן אונטער דער פּאַכווע —
 ווייטער אַ שטח און ווייטער אַ רחבות
 ווער האָט געשפּרייט דאָ און ווער האָט געשוירן
 און ווער האָט געגלייכט אַט די קאַרענע רחבות ?
 ענטפּערן פעלדער אין מעכטיקן גרינען :
 דאָס האָט אין קראַמפּן געבוירן —
 י ד - א ח ת !

כ' ג ע ד ע ב ק זיי
די פריצישע פעלדער און וועלדער,
(אך, גוט, וואָס שוין נעכטיקע)
די הויפּן די פּרעכטיקע ! —
די צילן די ברייטע
פאַרן מעכטיקן פּויערשן צאַרן . . .
כ' ג ע ד ע ב ק זיי
ביי פּויערשע אַרעמע כאַטקעלעך
די שמאַלע די קלייניקע לאַטקעלעך,
די פאַטקעלעך מאַגערן קאַרן . . .

4

איך פאַר איבער פעלדער ;
אוי ווער
און ווי
האַט פאַרויט
אַזוינע ברייטע פליינען ?

ניט ער,
און ניט זי,
נאָר זיי —
און איינער ווי אַלע
און אַלע ווי איינער !

און ווער האַט געגלייכט
און ווער האַט געשוירן
די גאַלדענע רחבות ?

אַ מאַכט,
וואָס אויפּסניי איז געבוירן —
י ד - א ח ת !

און ווי וועט מען שניידן
די בייטן די רייפּע,
ווי וועט מען בינדן די גאַרבן ?

מיט נייע מיט רייכע געצייגן,
אלע ווי איינער
און איינער ווי אלע,
מיט פליסיקייט האַרבער,
מיט פרייד און מיט נחת!

5

נאָך אַזויפיל לייך
און הושך,
נאָך אַזויפיל איינזאַמקייט —
פאַסטן פאַר מיין לאַנד
דעם גרויסן
ליכטיקע געמיינזאַמקייט.

נאָך אַזויפיל ענגע לייך
פיינטשאַפט און דערנידערונג,
פאַסטן פאַר מיין לאַנד דעם ברייטן
פריינטשאַפט און פאַרברידערונג!

נאָך אַזויפיל שאַרפע האַסן,
נאָך אַזויפיל גרויזאַמקייט —
אָך, ווי פאַר מיין לאַנד דעם גרויסן פאַסטן
העלע, ווייטע, גרינע פאַסן —
ליכטיקע געמיינזאַמקייט!

6. אַ ב א ג ג ע ג ע נ י ש .

און נאָך אַ רייזע, און אַ ווייטע דווקא,
ניט וואַסילקאָוו, נאָר נייע-פּאַלטאַווקע,
און האַרבט — און האַרבסט . . .

אַ, דער האַרבסט! ער איז דערזעלבער!
בלעטער העלע, געלבע, געלע,
בלעטער רויטע צונטער-רויטע . . .

א שיינער טאָג.
דער צוג — ער יאָגט.
און טיף אין האַרצן גיט די בענקשאַפט זיך אַ הוידע
און אונדזער אַלעמענס,
און אונדזער שענסטן, אונדזער פלאַמיקסטן פאַרלאַנג
דערפיל איך :
ווי ענדערט מען די וועלט !
פאַרוואָס, פאַרוואָס אַזוי פאַמעלעך ?
ווי לאַנג נאָך, אַ, ווי לאַנג !

ווי מאַכט מען ענלעך אַט דאָס גרויסע רויע פעלד,
ווי מאַכט מען ענלעך אַט די רויע שווערע וועלט
צו דעם, וואָס איז אונדז אין דער שיינער וועלט באַקאַנט,
צו אונדזער גרויסער שיינקייט, וואָס שוועבט שוין פאַר די אויגן
און ס'דאַכט זיך, נעם דערלאַנג זי מיט דער האַנט !

דיזעלבע פעלדער,
דיזעלבע פראַגן און דיזעלבע ווייטיקן,
די הייזעלעך דיזעלביקע
און קוען ליידיקע און קוען קעלביקע
און קינדער באַרוועסע און קינדער נאַקעטע . . .

ווי ענדערט מען די וועלט ?
פאַרוואָס, פאַרוואָס אַזוי פאַמעלעך !
ס'איז דורך אַ יאָר,
איך פאַר קולטמאַרשעווען, איך פאַר . . .
און פעלדער שוועבן גיך און גיך שוועבט אויך דאָס לעבן.

און אומגעבעטן, אומבאַמערקט
באַזעצט זיך לעבן מיר
ער, אַט דער, וואָס איז פון אַלטן לעבן
ערגעץ דאָ און דאָרט און אומעטום פאַרבליבן,
אַט דער מיט קרומען שמייכל אויף די ליפּן,
און איינער זיין אַ קוק פאַרלעשט שוין מיין געפיל.
ער זעצט זיך נעענטער און שעפטשעט שטיל :
נו, זאָג מיר נאָר, אַשטייגער,
דו ביסט ניט מער דאָך ווי אַ דיכטער,

וואָס שטעלטו פראַגן דאָ ווי אַ קטגור ?
ווער האָט געמאַכט דיך פאַר אַ ריכטער ?
נו זאָג,
ווער האָט געמאַכט דיך פאַר אַ ריכטער ?

ער שווייגט אַ רגע
און זאָגט :
נו, גוט, איך וועל דיך מער ניט פרעגן.
ער שווייגט אַ רגע און ווענדט זיך שוין מיט ווייכן :
נו, קוק זיך דאָ אַרום און הער מיך אויס :
ווייזט אויס,
אַז ביז דאָ זיינען נאָך פאַראַנען זיידעס.
וועלן רעדנער האַלטן רעדעס
און ביז די וועלט איז קידער־וידער,
וועט זי די וועלט ניט שפּאַנען גיכער,
וועלן טייכן גיסן וואַסער,
וועלן שרייבער שרייבן ביכער
און דיכטער זינגען לידער.

איז זיי ניט אומגעדולדיק, ברודער,
איז זיי ניט אומגעדולדיק, פריינט —
דער נעכטן האָט פאַרזאָרגט דעם היינט
ער זאָל פאַרזאָרגן שוין דעם מאָרגן.
און דו זיי רואיק און געלאַסן
און שמייכל שטיל ווי איך,
אויב ס'איז דיר שווער צו שפּאַסן,
ווי איך — אַזוי זיך שטיל : כי-כי-כי,
ווייל כאַ-כאַ-כאָ איז דאָ געפערלעך —
טו אַלץ ווי טויזנטער דאָ הי,
דו גיב אַ קוק, ווי לייטיש זיינען זיי,
(ניט וויכטיק איז, אויב ניט אינגאַנצן ערלעך).

ער בלייבט אַ רגע שטיל,
דערנאָך פאַרבויגט ער קרום דעם קאָפּ
און קוקט מיר חניפהדיק אין פנים.
איך זע זיין צורה איצט ביי פולער שיין פון פענצטער,

איך זע דאָס קלענסטע קנייטשל אויף זיין צורה,
 און אַל-דער עקל פון דער וועלט
 טרעט צו צום האַלדו צו מיינעם
 און שטעלט זיך דאָרט — אַ וואַרגנדיקער קנויל.
 אַ גרויל פאַרפלייצט מיין רוקן
 איך ציטער אויף,
 און מיינע אַנגלען הייבן אָן צו צוקן,
 פון זיך אַליין ברומט אויף מיין שטים.
 און אין פאַרגעסנהייט,
 ניט קוקנדיק אויף קיינעם
 ווענד איך זיך צו אים:
 פאַרשווינד!
 אַוועק פון מיינע אויגן;
 דו הונט, דו איינער,
 דו אַזוינער, דו אַזעלכער, דו אַזעטיקער,
 איך זע אין דיר דעם פוילן קערן פון אַ שעדיקער,
 ווער ביסטו,
 אַנהאַריקער, אַנהערנדיקער, באַפלידערטער מעפיסטאַ!
 אויך מיר דאָ אַ שטאַלץ!
 אויך מיר דאָ אַ מעפיסטאַפעל;
 אויף וואָס ביסטו פיאיק?
 דו קאַנסט זיך שטעלן אויסעררייאַיק
 און קאַנסט אַריינכאַפן אַ קלאַפטער האַלץ,
 און קאַנסט אַריינכאַפן אַ זאַק קאַרטאַפל —
 אויך מיר דאָ אַ שטאַלץ,
 אויך מיר דאָ אַ מעפיסטאַפעל!
 פאַרשווינד,
 אַוועק פון מיינע אויגן!

און איך דערפיל גערוימקייט אַרום זיך,
 עס יאָגט דער צוג
 און פעלדער; שוועבן גיך,
 אַ שיינער, אַ האַרבסטיקער, אַ קלאַרער טאַג;
 בלעטער העלע, געלע, געלבע,
 בלעטער רויטע, צונטער-רויטע . . .
 אַ, ניין,
 ס'זיינען ניט דיזעלבע פעלדער,

ס'זיינען ניט דיזעלבע שליאָכן,
די טראַקטן זיינען ניט דיזעלביקע,
און ניט אומזיסטיק זיינען זיי
די שטרייטן אונדזערע די ביטערע,
די שטרייטן אונדזערע די העלדישע.
מיר ווייסן אים דעם סוד,
ווי בייטן און ווי ענדערן.
מיר פירן, מיר געוועלטיקן!

און איך, מעפיסטעלעך
מיט שמייכעלעך פאַרבאַרגענע,
מיט הינטעררוקנדיקע הוסטעלעך,
איין, גראַשנדיקע ציניקער און לייטישע פאַשיסטעלעך —
איין אַרט פאַר איין איז פריי,
דער תהום איז פריי,
דער וועג,
וואָס פירט אַהין,
און אויף דעם וועג אַהין,
און אויף דעם וועג אַהין
מיר געבן מיט — געוויכט :
בליי,
צין !

7

מיר פאַרן פון סקירדן און פאַרן צו סקירדן,
וועמען געהערן זיי ? קלאַר — צו קאַלוירטן.
אַר, ווי דערציילט מען אין הילכיקע סטראַפּן
ווי איבער סטעפּ זיינען פערדלעך געלאַפּן.

שוועבן און שוועבן פאַר אונדזערע אויגן
סטויגן און סקירדן און סקירדן און סטויגן . . .
וועמען געהערן די סטויגן, די סקירדן ?
קלאַר ווי דער טאַג — זיי געהערן קאַלוירטן.

מונטערער; חברה! דער הימל ווערט שטרענגער.
מונטערער; חברה! אַ טאַג אַ געשענקטער!
וועט היינט דער אַרבעט־טאַג מוזן זיין לענגער.

אַפּשטיין; אַוועקגיין וועט קיינער דערוועגן.
אַלע געדענקען, געווען איז שוין רעגן,
אַלע געדענקען — ס'איז אונדזער פאַרמעגן.

טאַר אויפן סטעפּ קיין איין סנאַפּ ניט פאַרבלייבן,
מוז מען זיך יאָגן, מוז מען זיך טרייבן,
אַרבעטן מוזן אי קינדער, אי ווייבער . . .

זאַגן עדות סקירדן,
זאַגן עדות עלעוואַטערס
וועגן אַרבעט שווערער,
וועגן אַרבעט האַרבער . . .
אויסגעדעווערט, אויסגעמאַטערט
זאַגן עדות מענטשלעכע געזיכטער
וועגן שווערע מי נאָך ניט נאַרמירטער.

אַ די צייט פון שניט!
זי קומט אָן און זי באַפאַלט
יונג און אַלט, קליין און גרויס
אַלע צייט זי מיט,
אַלע נוצט זי אויס!

קורץ איז ער דער לענגסטער טאַג!
לאַנג איז די קליינע נאַכט!
גייט און שניידט
און בינדט און טראַגט!
קלייבט און פירט
און דרעשט און שאַרט!
טוט און טוט,
פון פרי ביז נאַכט
פון נאַכט ביז פרי!

ס'איז די צייט פון שניט!
זעט —
קיין רגע ניט פאַרלירט —
מי אין שניט
איז ניט נאָרמירט!
מי אין שניט
איז ניט נאָרמירט!

10. א ט ר א ק ט ע ר .

ביזט מיט משא באַשווערט
און דיינע פיס רייסטו קיינמאָל ניט אָפּ פון דער ערד
און אויף איר און אין איר,
אין דער ערד, —
אַלע פיר, אַלע פיר.

ביסט מיט משא באַשווערט,
ניט דו שוועבסט איבער איר,
איבער ערד —
דו באַצווינגסט און דו לעבסט מיט דער ערד,
און אויף איר און אין איר
אַלע פיר, אַלע פיר
און אַ קויק נאָך אַ קויק,
און אַ שטויס נאָך אַ שטויס
און אַ קריך נאָך אַ קריך
און צום אויג,
און צום שויס,
און צום דיך.
ניט מיט וואַסער פון קוואַל,
וואַס איז דאָ איבעראַל,
ניט מיט וואַסער פון טיך
וואַס איז דאָ אויף דער פּלאַץ —
דו נערסט זי מיט נאָפּט,
דיין פאַרעקשנטע קראַפּט:
יעדער טריף,
וואַס באַנייט
יעדער צייט,

איז פון ווייט.

איז פון טיף.

יעדער גליד

פון דיין צארטן און פעסטן געביין

האָב געמאַכט איך אליין.

איך אליין האָב געמאַכט יעדן גליד

ניט פאַר זיך.

זיך אליין

נאַר פאַר אַלע, פאַר אַלע אַ שטאַלענער פּערד

אויף דער פרייער, אויף אַלעמענס ערד.

11

אין אַלטע פאַרקנייטשטע געזיכטער

טיפּער פאַרקריכן די שטויבן.

יוגנט איז מונטער און זיכער —

שיינט דורך די שטויבן דער גלויבן.

יוגנט איז נאָך ניט באַנוגנט

מיט אַרבעט אויף פעלדער באַנייטע —

רייסט זיך אין שטאַט אַליץ די יוגנט,

רייסט זיך צו בויאונגען ווייטע . . .

קלאַגט זיך אַ פּויער אָן אַלטער :

„ווער וועט דאָ אַרבעטן, — פּרעג איך ? “

אַ פּראַגע אַ שווערע אָן אַלטע —

הער איך און שטיי אין פאַרלעגן.

12

רעד איך און לייען זיי בלעטער

דאָס איז די גרעסטע זאַרג !

ווייסט דאָך אַוודאַי שוין, פעטער,

וועגן בונד צווישן שטאַט און דאָרף.

דעם בונד צווישן שטאָט און דאָרף
וועלן מיר קיינעם ניט לאָזן צערייסן,
דער בונד צווישן שטאָט און דאָרף,
ער וועט בלייבן פעסט ווי אייזן.

און ס'וועט קומען אַ ליכטיקער דור
ווען דער שווערער ביטערער הילוק
צווישן איצטיקע שטאָט און דאָרף
וועט ווערן אינגאַנצן פאַרטיליקט! . . .

13

. . . איז אַמאָל נאָך שווערלעך זינגען וועגן נאָענט —
איז פאַראַן ביי אונדז אַזויפיל ווייטן :
און דאָס נאָענטע דאָס גראָווע,
לאָזט זיך בייטן . . .

און פון יעדער ענגשאַפט —
אויסוועגן און וועגן . . .
איז דערפאַר אויך אונדזער בענקשאַפט
פול מיט לעבן.

און דערפאַר מיט ברען מיט ריינעם
אַפט די הענט זיך שליסן
ביי אַ מאַלצייט אַ געמיינעם,
ביי אַ האַלבער שיסל . . .

ברודערשאפט

זי איז שוין פול מיין ברוסט
מיט פאָרגעפילן הייסע
פון גרויסן קומען דיינעם
דו ברודערשאפט!
ווען יעדער אַטעם גלוסט
ווען יעדער רודער שאַפט
ווען יעדער שטיין
איז אָפגעשווענקט
פון גלייכגילט און פון שטויב.
ווען יעדער פאַל,
ווען יעדער הויב
איז אַדער „יאָ“
איז אַדער „גין“.
נאַר איז אַ שפיר,
נאַר איז אַ צי,
נאַר איז אַ שטויס
פאַראויס ;
ווען יעדער מי,
ווען יעדער ריר
אין קליין אין קייט
אַליין
איז גרויס,
איז ברייט
אַליין,
איז הוילע פרייד !

רעגנבויגן

את קשתי נתתי בענן . . .

אויס רעגן, אויס רוישן,
נאָר טראָפנס פון פערל
אין לופטיקע שויסן
אזאז וועסט זיך קערן.

און דאָרטן אין הימל
אַ פאַס איז געבליבן,
אַ פאַרבן-געווימל,
ווער זאָגט עס, אַז זיבן?

פון זען, פון געניסן
מיין זעל איז שוין שיכור,
די וועלט כ'גיי דערוויסן
מיט עפל פון בליקן.

דערוויסן, באַצווינגען,
באַפּרוכפערן, מערן,
דער היינט זאָל באַזינגען
דער מאָרגן זאָל הערן.

פון היינט און פון מאָרגן
מיין זעל איז באַטרינקען,
נאָר ערגעץ פאַרבאָרגן
דאָרט רוישעלעך זינגען.

„די פאַרבן די זיבן
אַ צייכן פאַרהיטן :
אַ צייכן געגעבן
אויף אייביקן פרידן“.

מיין שיכרות פאַרשווענקט מיך.
מיין טראַט ווערט אַלץ גיכער,
מיין קינדהייט געדענק איך
דעם צייכן פון זיכער . . .

מיין זעל זיך צעשמייכלט :
פון רייך איז זי רייכער.
כ'וויל ווייזן דעם צייכן
אַיעדן מיין גלייכן.

אַיעדן באַווייזן,
צו יעדן זיך ווענדן :
— איך ווייס נאָך אַ מעשה,
איך ווייס אַ לעגענדע.

ס'וועט זיין א טאג

נו, זאג-זשע מיר, מיין פריינט, נו, זאג,
אין וואס באשטייט מיין גאנצע מי און מיין בארוף,
אין וואס איז זי מיין גאנצע ווערט
אויף ליכטיקער, אויף גרינער לופט,
אויף שווארצער, שווערער ערד,
אויב ניט אין דעם, אויב ניט דערין.
וואס כ'קאן אזוי אינמיטן טאג,
וואס כ'קאן אזוי פון העלער הויט
א טרייב טאן אים דעם שטויב פון זין
א וויש טאן זי, די פייכטע קויט,
און אט אזוי אים מאכן גרינג
דעם שווערן לעבנס-רינג,
און אט אזוי זי מאכן קלאר
די טונקלע שויב,
די שויב פון וואָר.

און אט אזוי אט דאָ דערביי,
זי טאן אַ פראַל
די טיר פון זיין
און פרייד וואָס אונדזער ערד
אין יעדער קאנט אין יעדער קארב
פאר ליכט פאר שיין
דער זון אנטקעגן ברענגען.

פון יעדער טראָפן לייד
פון לאַסט פון איצט
אַ שטראַל דאָרט גייט
אַ גלאַנץ דאָרט בליצט :

פון אונדזער האָס
פון אונדזער קלאַג —
אַ שטרייף פון פרייד.

ס'וועט זיין אַ טאָג
ס'וועט זיין אַ טאָג.

~

אַט די וועלט, ווי זי איז
מיט איר הייד, מיט איר ברייט,
אַט די וועלט, ווי זי איז,
ווי זי שטייט, ווי זי גייט
מיט איר „פון“, מיט איר „ביו“
בין איך גרייט היינט אויפסניי צו באַנעמען.
און דעם גרויסן אַלצדינג
אונטער נייעם באַדינג
געבן נייע און ריכטיקע נעמען,
און אויך זיך,
אויך מיין אייגענעם „איך“,
גאַר אויפסניי
אונטער אויפזיכט צו נעמען.
אויך מיין אייגענער בליק
וואַרפט שוין ווירקלעכע ליכט
אונטער שטרענגער-געוואָרענע ברעמען.
און מיט שאַרפקייט פֿון הויכן געריכט
אויך מיין אייגן געזיכט
איז ער גרייט צו באַנעמען.

ווי ס'איז לאנג געווען דאָס וואָרטן.
ווייזט זיך דאָך מיר אויס.
פרי באַדעקט די פּרילינג-צאַרטקייט
אונדזער שטאַטיש הויז.

און פאַרגעסן האָבן גאַסן
יעדן קלעם פון קעלט,
און עס שטראַמט די פּרילינג-וואַסער,
און מיין טאַכטער קוועלט.

רוישן שטראַמען און זיי מעלדן
די באַנייטע שטעט,
אַז עס גרייטן פּרייע פעלדער
גאַר אַ נייע זעט :

שוין פאַרצויגן אַלע וואונדן
מיט אַ פּרישער הויט,
און אַ יוגנט אַ געזונטע
האַט צעבליט זיך רויט.

*
**

נו, זע, נו, זאג אליין נאָר, וואָס באַדייט ער, וואָס?
דער פיטשימאַנטשיקער, דער היימישער פאַרדראָס,
וואָס לויפט אַמאָל אַריין אין קרייז פון פעסטע פריינט,
אַנטקעגן שטראַם פון וויסטן האָס פון ביזע פיינט,
וואָס גייט פונאויסן און פאַרעקשנט שפּריצט אַהער,
אויף יעדער אונדזער גראַד, אויף יעדער אונדזער קווער,
אויף יעדער אָרט, אי דאָ, אי דאָרט, אי אומעטום:
אַט דאָ וואוילרעדעריש און דאָרטן שטיל און שטום,
אין טויזנט וויכע שלייערן פאַרדעקט, פאַרהילט,
נאָר אַנגעווענדט די שאַרף, די רער איז אַנגעצילט
אויף יעדער טריט פאַראויס, אויף יעדער פעסטן שפּאַן,
אַוואו פון וואוקס ביי אונדז אַ סימן איז פאַראַן.

אַנטקעגן אַט דעם שטראַם פון וויסטן ביזן האָס,
וואָס גייט פון אויסן און פון אינווייניק, פון פיינט, —
וואָס איז ער, וואָס באַדייט ער, אונדזער קליינער כעס,
וואָס לויפט אַמאָל אַריין אין קרייז פון פעסטע פריינט.
נו, זע, נו, זאג אליין נאָר, וואָס באַדייט ער, וואָס?
דער פיטשימאַנטשיקער דער היימישער פאַרדראָס?

~

שיין און שיין איז אונדזער וועלט,
ווען עס צייטיקט זיך דאָס פעלד.

ווען פון זעט דער גרויסער רייך
גייט פון קאַרן און פון ווייץ,

ווען פון ברוסט אַ הילך זיך בעט:
„לאַנד פון אַרבעט און פון זעט!“

נאָך אַ הילך זיך בעט דערביי: —
לאַנד מיינס, לאַנד מיינס, דו ביסט ניי!

רייך מיט ווערדע און מיט מוט
און מיט ברויז פון רויטן בלוט!

פון מיליאָנען דיינע זין
בין איך איינער, איינער כ'בין.

מיינע קינדער וואַקסן פריי,
מיינע קינדער ליבן טריי

דיך, מיין לאַנד, מיין לאַנד מיין גרויס
און דיין רויטן, רויטן ברויז!

ערשטע באַוואַנדערונג

✱

א ווייטער דאך־פענצטער פאַרכאַפט האָט אויף זיין גלאַט
א שטיקל זונען־בראַנד, וואָס זינקט און זינקט.
ס'איז טיף אין האַרבסט. דער לעצטער בלעטער־פאַל.
איך שטיי ווי אויף דער וואַך,
און ס'וואַרט מיין בליק,
ביז ס'וועט די ציאונג־קראַפט פון ערד
זיך נאַכאַמאָל באַמיען
פון פייכטער צווייג
א געלע בלאַט אַראַפּצוּציען.
1912

קאמפאס

ס'איז נאכט.

און שטערן אן אן עק און אן א ברעג . . .
און פול מיט סוד איז אַלץ, וואָס איז באַוואוסט און איז באַקאַנט
אין רונדן שאַכטל אויף מיין בלייכער האַנט,
א פאַסיקל אן אייזערנס — מאַגניט,
אַלץ ציטערט אויף אַ שטיפטל אין זיין מיט
פון אונטער דעק פון גלאַז,
אהין, אַהין צום צפון־שטערן ציט . . .
פאַרוואָס, פאַרוואָס ? . . .

1912

ס'איז נאכט . . .

דער צווייטער האָן האָט שוין געקרייעט.
דאָרטן אונטן, טיף אין הויף, אין ווינקל
אין שטעלעכל, פאַרפאַקט מיט חושך,
דאָרט זיצט ער אויף אַ שטענגל
און הויבט דעם קאַפּ אַרויף
און צייכנט אַפּ מיט אַנגעשטרענגט געשריי
אַ שטילן זוימ
פון שוועבנדיקער צייט
און שוועבנדיקן רוים.
ער שוועבט, דער רוים,
איך ליג אויף מיין געלעגער,
און גרינגע כוואַליעס-צייט
מיך טראָגן ווייט אַהין,
ווען אין אַ לאַנג פאַרשוואונדן האַרץ,
אין אַ לאַנג פאַרשוואונדענעם שוין זינען
אַ שפרוך איז אויפגעשוואומען:
„הנותן לשכּווי בינה!“ *

1912

* געבענטשט איז דער, וואָס גיט דעם האָן פאַרשטאַנד צו פאַ-
נאָנדערשיידן צווישן טאָג און נאַכט (איינע פון די אינדערפריא-
קע ברכות (תפילות))

ערשטער שניי

אינדערפרי געווען א ווינט.
האָט געראָמט און האָט געקערט —
איז געוואָרן האָרט די ערד . . .

ס'האָט געדרייט אַ גאַנצן טאָג,
ס'האָבן וואַלקנס זיך געשפּרייט
און די זון אַהיים באַלייט . . .

איז צו נאַכט געוואָרן שטיל.
ס'האָט די וועלט דערהערט אַ נייס,
גאָר אַ שטילס און גאָר אַ ווייס :

ס'גייט זיך שטיל דער ערשטער שניי,
זוכט אַ וועג און שיט און שיט,
דאָ און דאָרט און אינדערמיט.

שלאַף-זשע, שלאַף-זשע, שלאַף, מיין קינד !
ס'איז אויף מאַרגן שוין באַשטעלט
גאָר אַ נייע קלאַרע וועלט ! . . .

1912

מיין הונט

פון וועג פארשווארצט, פון זוכן — דול,
אין מיטן שליאך איז ער געלאָפן.
אין יאוש איינגעשפּאַנט, ווי אין אַ שווערן עול,
ווען אים אַנטקעגן האָט מיין האַרץ מיין יינגלש זיך געטראָפן
און ס'האָט אַ „ניא“ אַ וואַרף געטאָן מיין קינדערש קול.

אַ ראַבער איז ער, אויף געל — ווייסע פליאַמען,
אַ פּאַר געטרייע אויגן פול מיט טיפּער שיין,
און אַז ער האָט די אויגן אויפגעהויבן אויף מיין מאַמען,
האָט זי אַ מאַך געטאָן: „נו, זאַל ער זיין!“

פון זיין פאַרגאַנגענהייט האָב איך געוואוסט צוויי זאַכן:
ער האָט געהאַט אַ באַלעבאַס, אַ נאַמען לאַנג פאַר מיר,
מיין יינגלש האַרץ איז זיינס געווען,
און ער האָט זיך גענומען וואַכן
אויף מיינע טרייט דורך שפּאַלט פון אונדזער טיר . . .
און איך האָב ניט געפונען אים, דעם אַלטן נאַמען זיינעם,
פון צווישן אַלע געמען, וואָס טראָגן ביי אונדז הינט,
און אונטער גאַר אַ נייעם נאַמען, גאַר אינגאַנצן מיינעם
האָט ער מיין יינגלשן אַרום מיר טריי באַדינט.
און איך בין יונג — די גאַנצע וועלט איז מיינע,
און האָב אַ הונט אַ גוטן אויך דערצו,
און יעדער יאָר אַליץ שטאַרקער, פלינקער ווערן מיינע פיס
און שוואַכער ווערן זיינע,
ער דרייט זיך אָפט אַרויס פון איבעריקע גענג
און זוכט זיך שוין אַביסל רו . . .
ס'איז פּרילינג שוין געווען, און וואַרעמע פאַרטאָגן
די שוואַרצע פעלדער האָבן מילד באַטויט . . .
צום גראָבן לעבן שטעלכן האָט ער שטום פאַרטראָגן
די לעצטע אַנגסטן פון זיין שטילן טויט.

ס'איז ווידער פרילינג,
די רינשטאָקן שוין זיינען דורכגעשליפן
מיט ערשטע וואַסערן . . .
פון טאָפּאל לעבן גרויער וואַנט
געדיכטע טראָפּנס טריפן, טריפן.
ווער בלאַנדזשעט דאָרט אויף פעלדער פרייע,
ווער האָט מיך דאָרט דערמאנט,
וואָס שוין פון אויגן הינטישע געטרייע
האָט פּלוצים אויפגעפלאַמט
אין מיין אַ ליד.

1912

אין טיפן פון טיפסטן ים,
אויך דארט,
וואו די אלמעכטיקע די זון
ניט טראכט שוין פון קיין שליטה,
וואו ס'ליגן שיכטן וואסער-שטאל
אין טויט בארוטע ;

אין פינצטערן בית-עלמין, דארט,
וואו שיפן-געבייען
צאמען
הויפנס קברים
אין שוויגעניש אין טיפער ;

דארט,
וואוהין דער שווערסטער שטיין
(וואס שניידט צום גיכסטן דורך זיין וועג)
דערטראגט א שווארצן גרוס
פון שיין פון ווייטער,
א שטומען גרוס
פון כוואליעס-שפיל,
שוין טויזנט מאל באגייטער
אין טעג פון זיינט,
פון שלאכט,
ווען אויף דעם ים
גייט בארג אויף בארג, —
אויך דארטן
האט דאס לעבן זיך געמאכט א נעסט.
דארט וואוינען בריאות
וואונדער-מיאוסע,
וואונדער-שיינע ;
און מער ווי מיר
צו לופט,
צו שיין צו ריינער
מיט דרוק
און קברים-חושך
זיינען זיי פארבונדן פעסט.

1912

אין וועג

כיוועל שווערן, אָט אַ דאָ בין איך געווען אַמאַל,
און ס'האַבן אָפּגעשפּיגלט מיינע אויגן
אי אָט דעם וואַלד, אי אָט דעם טאַל,
אי אָט דעם זאַמד, וואָס האָט זיין גרונט פאַרצויגן.
עס סקרופּעט שטיל די ראַד,
און הילכיק לאַכט אין מיר
מיין מענטשלעכער, מיין מעכטיקער זיכרון.
אַ, ער געדענקט נאָך יעדן קער
אויף יעדן וועג פון אַלע מיינע יאָרן . . .
. . . איך שווער, איך שווער, עס איז געשען!
אין טרוים, אין אַנדער אורגעשטאַלט
איך האָב דעם טאַל געזען,
איך בין געווען
אין אָט דעם וואַלד . . .

1912

וואָרד

א קאלטער פארצאָרנטער אָונט
אויף ווייסע פאַרגעסענע פעלדער,
פון אַלעמען ציט מיט אורעלטער,
און אַלעס איז ווייט מיר און נאָענט.

אן אַלטער שאַסיי אַ באַקאַנטער
מיר טרייבט אַלץ די סטויפעס אַנקעגן,
עס דאַכט זיך מיר אויסעט — איך וואַנדער
אויף פרעמדע פאַרצויבערטע וועגן . . .

אַט שטייט דאָרט אַ וועלדל — אַ שווייגנדע עדה —
און ס'לויפן אַלץ סטויפעס און ס'הודען אַלץ דראַטן,
אויף פעלדער אויף ווייסע מיר יאָגן זיך ביידע —
מיין שאַטן נאָך מיר נאָך, און איד נאָך מיין שאַטן . . .

1912

פּרילינג

1

טאָג נאָך טאָג שוין ציט פון דרום,
ס'איז מיין שטיבל קליין און אַרעם,
ס'קאָן מיין טיר מיך ניט פאַרהאַלטן . . .

טאָג נאָך טאָג שוין ציט פון דרום . . .
עמעץ דאָרט אין וועלטן־עקן
וויקלט איבער לייזונט דינע,
און אין פייכטע טיפע פאַלדן
פלאַנטער איך זיך פון באַגינען
ביז פאַרפלאַמטע אָוונט־ראַנדן . . .

1912

2

די שנייען־טוכן ליגן ניט באַרירט
דאָרט אין באַהעלטעניש פון וואַלד פון טיפן,
נאָר וואו אַ וועג אַ העלער פירט,
איז יעדער צווייג מיט ווינט שוין דורכגעשליפן.

ביינאַכט אויף פעלד נאָך שניצן זיך און מאַלן
די לעצטע אויסגעוועפטע פרעסט.
אומזיסט!

דער היישעריק דער ווינטישער דערעסט
די פוילע שנייען אין די טאַלן.

און אונטער זון!
פון בערגלעך ציט אַ בוימלדיקער ריח,
און שוואַרצער זאָפט פון ערד זיך זאַמלט אין די היילן.
און אונטער זון!

אַלץ גרינגער וואַרפט דער קאַפּ זיך אינדערהיין
און שנור פאַרבראַכענעם די בושעלעס צו ציילן . . .

1912

אין וואַלד

ס'איז האַלבער טאָג, ס'איז מיד דאָס אויג פון שייַן,
דער מוח — אַנגעזעט מיט פינקלען.
דורך הויכע זיילן כ'גיי אַריין אין שטילע ווינקלען,
אויף שאַטן כ'לייג זיך צו, מיט שאַטן כ'דעק זיך איין,

און ווער פאַרקליינט, פאַרדינט : ביי מורעשקעס אין הויפן
פון הויכן טורעם קלינגט אַ גלאַק ;
מיליאָנען פיס דאָרט האַלטן אין איין לויפן
פון טיר צו טיר, פון שטאַק אויף שטאַק.

אַט איילט דאָ איינע לעבן מיר. מיט גרויסער האַנט
האַק איבער איר ידעם וועג און קוק אָן לאַכן,
ווי בריהש וואַרפט זי זיך, ווי אויף אַ גלייכן,
און ס'ברענט אין האַרצן ביי איר אַ פייערבראַנד.

אַט בין איך זיידער גרויס, כ'שטיי אויף און גלייך זיך אויס,
ווי הויך די זון איז, כ'גיב אַ קוק דורך הויכע פענצטער —
איצט צווישן בימער-ברידער בין איך שוין דער קלענסטער,
און טראָג אַרויס מיין יונגע פרייד פון זייער הויז . . .

1912

ניי-יאָר

ער האָט דעם קאַפּ אין רוים געהויבן,
ער האָט געקנייטשט דעם נידעריקן שטערן
און האָט אין ציטערדיקן גלויבן
געפרעגט די פינקלדיקע שטערן.

מיט ווייסע קאַרבן אויף אַ צווייג
באַצייכנט האָט ער שטום
דעם גאַנג פון די מזלות.

און דורות שטאַרבן
אויף ערדישן אַרום,
און דורות שטייגן.

1912

איך האָב פאַרברייטערט שוין
מיין גרויסע מיט —
אומענדלעכקייט איז איצט מיין לויזן
פאַר מיינע שווערע טריט.

מיין ווייטער זידע!

היינט ציט צו דיר
אין וויסטער הייל —
דיין ווילדע פרייד,
דיין ווילדן פחד טיילן,
אין ערשטן וואָלד-גערויש
דעם קאַפּ צעמישן,
אויף ערשטער מאַכן-קישן
מיין האַרץ צו היילן.

1912

אוראלט

איך בין ווידער אין וואַלד,
אין מיין אוראלטן לאַנד,
אין דעם ליכטיקן קרייז
פון מיין אור־יונגער פרייד.

גיב־זשע גיכער דיין האַנט,
וואָס טראַגט ריח פון לייב —
יעדער פאַלד
פון דיין קלייד איז דערווידער.

גיב־זשע גיכער אַ טרייב,
גיב אַ שאַר זי אוועק,
די דערעסענע בין,
וואָס נאָך זשומעט און וועקט
מיין פאַרשלעפערטן זינען.

ווער אויף וועגן מיר שטייען ?
ווער אַנטקעגן מיר גייט ?
איך וועל יאָגן,
דעריאָגן,
זיך ראַנגלען.
מיט הענט און מיט פיס
און מיט ביס
פון פאַרשאַרפטע געציינערטע אַנגלען . . .

א — הו !
איך בין ווידער אין וואַלד
אין מיין פאַרכטיקער רו . . .

1912

*

1

כ'האָב דערזען זי ביים טייך
אונטער צווייגן,
אונטער גרינעם, מיט הימל פאַרלאַטעטן דאָך,
אין אַ פּאָר צענדליק טריט,
אויף דעם ערדישן שווייגן
האַט געשטומט דאָרט אַ שטיין,
אַ פאַרעקשנטער גליד
פון מיין אורלאַנדס צעזייטן, צעשטויבטן געביין . . .
כ'האָב דערזען זי אין נאַקעטער פרייד פון איר לייב,
אין צעפלאַסענער קרוין פון די דופטיקע האַר,
כ'האָב דערהערט פון די טיפן פון אור־יונגע יאָר :
— אַט אַ די רופט מען ווייב!

1912

2

אין ענגן צימער
אויף שוואַרצע שטרענגע בענקלעך צוויי
אין אַנמאַכט ליגן אונדזערע צעקנייטשטע קליידער . . .

— — — — —
ווי אויף אַ ברעג
אויף זאַמד,
דאָרט וואַרטן זיי,
די הייפעלעך פאַרלאַזטע קליידער . . .
כ'בין ווייט פון ווענט, פון שטעט אַוועקגעשוואומען —
אַרום איז וועלט־גערויים,
און כוואַליעס יאָגן זיך און אַטעמען מיט שוים . . .
מיין ליבע, אייל ניט צומאַכן דיין טונקלען בליק,
אין זיין צעבויטעטן באַפייכטן שפיגל
איצט קוק איך אַלץ אַהין,
אין ליכטיקן פאַרגעסענעם צוריק! . . .

1912

האַלב מאַי

דער טאָג פאַרגייט . . .
אַ טאָג — אַ וועלט אַ גאַנצע — האַלט ביי זינקען
און שטעלט די לעצטע טריט אויף הימלס נידער־טרעפּ.
זיין פייער־קלייד
האַט מיינע אויג־מלוכהס שוין פאַרטרונקען
מיט זיין צעוואַרפענעם באַפייכטן שלעפּ.
און מיט געוואַלד
האַט ער מיט גאַלדענע קייטן צוגעצויגן
די גאַנצע ווייט אַרום צו זיין פאַרגאַנג :
דעם בלויזען וואַלד,
דאָס גאַנצע וועזן מיינס דורך מיינע אויגן,
און אויף די יונגע פעלדער יעדער וויקל־זאַנג.

1912

עס זיינען פאַרפולט שוין די פעלדער מיט שיין
און גייען שוין איבער.
און וואַלדישע ברעגן גיט האַלטן שוין איין,
און זון גייט אַריבער.
און ס'העלן זיך וועלדער פון בערגל ביז טאַל,
און ס'בלייכן זיך מאַכן,
און ס'זיינען שוין זוניקע פלעקן אַן צאַל
אַהין אויך פאַרקראַכן . . .

1912

לעצטע טעג

אויב ניט דער לעצטער איז ער שוין, דער טאָג דער בלאַסער.
ער ראָמט ווי אויס די מינדסטע שפור פון שיין,
אַ ווינט קומט אָן און קנייטשט דאָס שטאַל פון וואַסער
און יאָגט געשווינד אין העלן וואַלד אַריין.

פאַרלאָזן שטייען לאַנג די הויכע טיר און טויער —
אַ שאַרף פון בלעטער אים באַווייזט דעם וועג;
ער זעט, ס'איז אַלץ שוין גרייט צום טיפן טרויער,
צו גרויער רעגן-נעץ פון חשוון-טעג.

נאָר אַט אַ לאַנקעלע — דעם אַטעם האַלט ער איין, —
ווי קליינע קינדערלעך אַרום אַ פולער מולטער,
דאָרט שטייען רויטע דעמבעלעך אין העלער שיין . . .
דער ווינט, ער קוקט און ווערט אַלץ מילדער, מילדער.

און פאַר פאַרגיין שוין בלייבט די זון אַביסל שטיין,
מיט לאַנקעלעך אין וואַלד האַט זי זיך ניט געזעגנט.
ס'איז נאָך אַ טאָג געשענקט פאַר אונדזער געגנט,
ס'האַט נאָך אַ שטילער טאָג געלאָזט זיין העל געביין ! . . .

1912

שפאציר

דעם ליטוואק נ. לוריע

ס'איז האַיאַר פרי געוואָרן קאַלט. ס'איז אויסגעפאַלן שניי,
און ווינטערדיק קוקט אויס די גאַס פון הינטער שטאָט.
און אַלט און אוראַלט קוקט די הימל-ראַד,
ווי ס'שמועסן גייענדיקע מענטשן צוויי.

פון ליטע איז ער, איך בין פון וואַלין,
זיך היינט באַגעגנט צופעליק און שפּאַנען סתם,
און פילן ביידע גלייך, אַז ערגעץ זיינען וואַרצלען גריין
פון איין געמיינזאַמען, פון אונדזער ביידנס שטאַם.

פון ביימער שמועסן מיר, פון זייער וואונדערלעכן רויש,
פון אַלץ, וואָס איך האָב ליב, און ער האָט האַלד,
און בלייבן גלייך פאַרשטוינט, ווען פּלוצים שוועבט אַרויס
אַ ווייסינקע בערעזע נאָך אין זשאַווער-גאַלד.

1919

האַרבסט

אין דער גרויסער אַלייע
זיינען שטרענגער די ביימער . . .
אין קלאַרע פרימאַרגנס
איז גרינג דאָרט צו שפּאַנען,
איז גרינג דאָרט צו קלערן
מיט האַרבסטיקן האַרצן . . .
אויף קינדער פאַרברוינטע
דאָרט וואַרטן קאַשטאַנען
(ס'איז האַיאַר געראַטן).
און זוניקע רעדלעך
דאָרט ליגן און רוען
אין בלוילעכע ראַמען
פון קילבלעכן שאַטן . . .
אין דער גרויסער אַלייע
זיינען שטרענגער די בוימער . . .
איז גרינג דאָרט צו קלערן —
פון שטויביקן אומרו
דאָס האַרץ צו באַשווערן . . .

1919

* *

שווארצע, קאלטע, אפגעהאקטע שטאמען
פאשען זיך, ווי שעפסן, דארט צוזאמען
איפן בארג. —

ווילט איר, ווילט איר, קאנט איר איצט נאך דרינגען —
ס'האט אמאל א פרישער וואלד געגרינט דא . . .
ס'איז מיר קארג! ס'איז מיר קארג!

ווילט איר, ווילט איר, קאנט איר נאך געפינען!
ס'וועט א וואלד א הויכער דא נאך גרינען —
דאס איז שיין.

מיינע קינדער וועלן דארט שפאצירן,
וועלן זיך אהין אליין שוין פירן,
איך שוין ניין, איך שוין ניין . . .

כ'ווייס, אז אליין, וואס כ'האב דא אויף די ערדן,
וועט אמאל, אמאל פארגליווערט ווערן.
א, טוט באנק.

נאך דערווייל איז איצט מיין העלער וויסן,
ווי מיין וועלן, ווי מיין גרויס געניסן —
א געשאנק, א געשאנק.

1919

צו סאָסנע-גאַלד, צו שוואַרץ פון דעמב
און צו בערעזע-קרייז
איז צוגעקומען טונקל-גרינס פון טאַנען, —
און דו, מיין קינד, צו וואַסער נאַענט דאָ, צו וואַסער ווייט
ביסטו מיר צוגעשטאַנען ?

דו האָסט זי אויסגעפעלט מיין ווייטיקדיקע מיט —
ביסט צוגעגאַנגען גלייך צו אַכט-און צוועלפֿיאַריקס,
און פירסט מיך פאַר אַ האַנט פון ווייטן העלן שניט,
וואו ס'בלאַנדזשעט אַלץ אין בלוילעך-קלאַריקס.

און כ'גיי אויפסניי, אַ רייך באַוואַפנט קינד,
און גלייך פון דאָרט מיט וויין פון קינדער-קעלטער,
אויף נייעם שניט פון וויי און ווינד,
אויף נייער בייט פון שטרייטן-פעלדער.

1921

פון אַלע וועלדער, וואָס איך האָב געזען,
איז טונקלער טאַנען-וואַלד געדיכטער . . .
ווי אומגליקלעך וואַלט איך געווען,
איך זאָל אַצינד ניט זיין קיין דיכטער.

איך זע: די לעצטע זיילן שיין
זיך האָבן טיף אין גרינס באַהאַלטן.
און הער דעם ערשטן אַנזאָג: ליכט זאָל זיין!
דעם ערשטן שאַל פון הימל-שפּאַלטן.

און כ'ווייס ניט, ווי איז דאָס געמאַלדן,
און ס'קאָן אַ האַרץ אַ שווערס ניט ווערן גרינג,
ווי קאַנען קעגן זיילן שיין ניט טאָן אַ קלונג
די קושן דיינע — דיינע גאַלדן . . .

1921

אין פארק

אך, ווי זיי דערפרישן
קלארע טעג פון האַרבסט.
אך, ווי זיי פאַרווישן
וויי פון האַרץ !

צונטער וועלקן בלעטער
אונטער אונדזער ברייט ;
מונטער שמעקן בלעטער
טויטערהייט . . .

טאַשן פול קאַשטאַנען ;
קינדער אין אַ ראַד !
דאַרטן, וואו מיר זיינען,
דאַרטן איז אַ שטאַט . . .

1921

*

באַקאַנטע, גוט באַקאַנטע ליבע בילדער
פון גרויסן היימלאַנד מיינעם,
אויף בלוי פון הימל ביימער־שפיצן מילדע,
אויף הימל פון אוקראַינע.

אַ שטילע שעה פון רו אין גרינעם ווינקל
ניט ווייט פון שטאַט, פון קיעוו,
איז וואָס, אויב ס'האַט אַמאַל אַ קלייניק יינגל
געלערנט פסוק אויב.

איז וואָס, איז וואָס, אַז ס'האַט אַמאַל אַ דיכטער
געפונען ווייטע גראַמען,
און ביידע נעמען ווייט־צעשיידטע אין געשיכטע
אַוועקגעשטעלט צוזאַמען ? . . .

אַ צייט ! אַ צענדליק יאָר אין טאַג אין איינעם,
אין איין מעת־לעת אין פרייעם.
ניטאָ קיין צייט דאָס אַלטע צו באַוויינען —
באַוויי דערזען דאָס נייע ! . . .

טויאַטאַשינע, 1927

אין וואָלד

ניט אומזיסט זאָ קלויבט מען, היט מען
קלאַנגען, ווערטער, מאַסן, ריטמען.

יעדער קלאַנג האָט זיין באַדייט,
האָט זיין אָרט און האָט זיין צייט.

וויפל צייגן, וויפל שטאַפן,
פונקט אזויפיל געגאָ און סטראָפן.

יעדער גליד און יעדער שיכט
האָט זיין ליד, האָט זיין געדיכט.

כ'האָב געהערט, אַז ליד איז סאַמעט —
וועלטן־שטאַף אין שטערן־ראַמען.

כ'האָב געוואוסט פון ליד די טיף —
ספערן־גאַנג, פלאַנעטן־טריף.

כ'האָב געהערט פון לידער־זיידנס,
ניט פון באַענט — איז פּונווייטנס.

ניט ביי זיך, איז דאָרט ביי לייטן,
איז ניט איצט, איז פון פאַרצייטן.

אויך געוואוסט, אין לידער זידט מען,
אויך געוואוסט, אַז לידער שמידט מען.

אויך געוואוסט, אַז ליד איז שטאַל,
שטאַל, וואָס שטייפט זיך וואָס אַמאַל.

אויך געוואוסט, אַז ליד איז דימענט —
האַרטע, שאַרפע, העלע הימנען.

אויך געוואוסט, אַז ליד איז שייך,
שיין, וואָס דרינגט אין שטאַף אַריין.

היינט פון שייך נאָר וויל איך שפינען,
ס'איז דאָך דאָ אַ וואָרט : באַגינען!

וואו איך פאָר דאָ, איז ער הי,
וואו ס'איז שפעט שוין, איז נאָך פרי.

דאָך פאַרשאַפט מיר זיסע ליידן,
יעדן טאָג זיך מיט אים שיידן,

יעדן טאָג אין אָפּ, אין גרונט,
זאָגן אים אַ זיי-געזונט.

ניין, איך ווייס, ער איז דאָ שטענדיק,
ס'איז אין אונדז אַליין געווענדעט.

זיך דערוויסן, וואו און ווען
אים צו טרעפן, אים צו זען.

אים, דעם לויטערן באַגינען,
כ'האַב גענומען זיך געפינען.

כ'האַב פאַרלאָזן דאַרף און שטאַט,
כ'בין אַרויס אויף גאַטס באַראַט.

כ'בין אין פעלד, אין וואַלד געגאַנגען,
כ'האַב געהערט די רויע קלאַנגען.

כ'האַב געשפירט און כ'האַב געהיט
אַלע ערשטע, ווילדע טריט.

און אויף שפירן און אויף זוכן
אפשר טויגן אַלטע שפרוכן.

אויך אַ שפריכוואָרט האָב איך מיר,
אַלטע, אַלטע ווערטער פיר.

כ'האָב אַמאַל זיי זיך פאַרצייכנט
(כ'וועל זיי ברענגען, זייט מיר מוחל).

אויב ס'וועט קיינער ניט פאַרשטיין,
וועט פאַרשטיין האַפּשטיין אליין.

כ'האָב געווענדעט זיך צו בויער:
יום ליום יביא עומר!

ניט פאַרשטאַנען האָבן זיי,
ניט פאַרשטאַנען האָבן זיי . . .

הייסט עס, כ'האָב פון שפרוך קיין נוצן?
אפשר קאָן ער כאַטש באַפּוצן?

טראַכט זיך יעדער, וואָס ער וויל,
כ'בין נאָר אויסן — הערט מיך שטיל:

כ'בין אין פעלד, אין וואַלד געגאַנגען,
כ'האָב געהערט די רויע קלאַנגען.

כ'האָב געשפּירט און כ'האָב געהיט
אַלע ערשטע, ווילדע טריט.

האָט דער וואַלד מיך טיף פאַרצויגן
און געקוקט מיר אין די אויגן.

אין אַ יונגוואַלד מיך פאַרפּירט
און געזאַגט מיר: „שטייט און שפּירט!“

איז אַ וואַלד מחויב אירצן?
פרעגט ניט, ניט באַקוועם דאָ קירצן.

כ'בין געשטאַנען, כ'האָב געוואַרט,
כ'האָב געוואַרט ביז מיט פון נאַכט.

כ'שטיי און כ'שפּיר — אינמיטן דרינגען
עס באַווייזט זיך מיין באַגינגען.

ס'האָט מיין האַרץ פאַרשווענקט אַ פּרייד,
כ'שטיי און קוק — צו וואונדער גרייט.

קיינע ווערטער קאָנען דינען
אייד צו מאַלן דעם באַגינען.

ווי ער שטייט און ווי ער גייט —
ס'האָט מיין האַרץ פאַרשווענקט אַ פּרייד.

איינס איז מיר נאָר איצט געבליבן,
אייד אין פּראָסטע ווערטער גיבן,

וואָס איך האָב געזען דאָרט און . . .
וואָס באַגינען האָט געטון.

ער האָט שטיל אַ פונק פאַרלוירן,
אים געוואונקען: — ווער געבוירן!

און פאַרזאָגט אים: — גלי און בלי,
און צעפלאַנץ זיך אינדערפרי.

האָט דער פונק (נאָך גאָר אַ בלאַסער)
אים געענטפערט און געחזרט:

גלי און בלי, און גלי און בלי
און צעפלאַנץ זיך אינדערפרי.

האָב איך שטיל געוואָרט מיט ציטער,
כ'קוק — דער פונק איז פערלמוטער.

גלי און בלי, און גלי און בלי,
כ'גיב אַ קוק, עס שפּריצט דער פרי.

האָט דער וואַלד מיר שטרענג באַפוילן,
איך זאָל אַלעמען דערציילן.

זעט, באגינען זיך באהאלט
דאָ ביי מיר אין טיפן וואַלד.

און פון זיך נאָך כ'וועל דערגעבן :
שיין און שיין און שיין איז לעבן !

וואו איך פאַר דאָ, איז ער הי,
ווי ס'איז שפעט שוין איז נאָך פרי.

ווי איר זיינט דאָ ניט פאַרנומען,
זעט, אַז אייך זאָל אויך נאָך קומען,

איין מאָל אויסקומען זאָל אייך,
אַלץ צו זען מיט מיר באַגלייך.

האַלאַטייעווער וואַלד 1929

אין וואַלד

אַזאַ טאָג אַ קלאַרער, אַזאַ קלאַרער טאָג,
קלאַרער זאָג נאָר, קלאַרער, קלאַרער זאָג.

אויס מיט פּרילינג-נעפּלען, זע, זיי זיינען ווייט,
ס'איז אַצינד פּון קלאַרקייט, ס'איז אַצינד די צייט.

קלאַרער זאָג-זשע, קלאַרער, קלאַרער זאָג!
אַזאַ טאָג אַ קלאַרער, אַזאַ קלאַרער טאָג!

און גענוג שוין בלאַנדזשען, פּלאַנטערן גענוג.
ביימער דריי פּאַראַנען, איינער בוים פּון יונג.

און דער בוים דער צווייטער איז דער בוים פּון אַלט,
נאָך אַ דריטער — דאָס איז ער, דער וואַלד.

און דער בוים דער דריטער — דאָס איז דיין געביין.
וואו איז דאָ צו בלאַנדזשען? זאָג נאָר דו אַליין . . .

ניין און ניין, און דריי מאַל ניין און ניין און ניין!
ניט נאָר דו ביסט וואַך דאָ, ניט נאָר דיין געביין!

און מיט אַלע, אַלע ביסט פּאַרבונדן שוין
מיט דער פּולער אַרבעט, מיט דיין רו און טרוים!

און דיין ריר דיין יעדער ווערט דאָ באַלד געשפּירט,
און דיין ריר דיין יעדער ווערט דאָ אַנגעפּירט.

און דיין גרויס באַוואוסטזיין פּלעכט זיך פּעסט שוין איין,
פּלעכט זיך אויס איינצייטיק פּון דיין גאַנצן זיין!

אַזאַ טאָג אַ קלאַרער, אַזאַ קלאַרער טאָג,
קלאַרער זע אַלץ, קלאַרער — און דערנאָכדעם זאָג!

1932

פעלר (1912)

✱

דאָרט, אויף בלויע נאַכטן-שנייען
צווישן הוילע ביימער-ריטער
שפּאַנט מיין שומר, שפּאַנט דער היטער
פון די ערשטע שטומע ווייען . . .

אונטער הויכן הייסן הימל,
אויף באַזונטע ברייטע וויטן
שוועבט מיין יוגנט אַ פאַרשייטע
אין אַ גאַלדן קאַרן-רעמל.

✱

. . . אַ דאַנק איך, וואַנדער-וועגן ברייטע!
פאַר מידע גלידער, וואַנדער-שטויב,
פאַר נעכט ביי פייערן, פאַר טעג צעזייטע,
פאַר שענסטע צייכנס פון מיין גאַנג —
איך אַלע מיין געזאַנג!

יוגנט

אַ גאַנצן טאַג
אין רשות פון וועגן זיין,
אַ גאַנצן טאַג
נאָר ווינט אַנטקעגן האַבן,
און צווישן וועג און אַנוועג נאָר אַ שמאַלן גראַבן,
נאָר וויעס יונגע צווישן אויג און זונען-שיין —
וואָס קאָן אויף ערד
נאָך שענער זיין ?

**

די קריעה גייט —
און ברעגן נעמען ברייט
דעם וואסער-יאך
אויף אַקסלען ווייך באַוואַקסענע,
און לאַזעס בוקן זיך
פאַר זונען-פרייד . . .

און לאַזעס איינע וועלן די פאַרהיילטע דראַפן
אין פרישן טייך באַנייען.
און איינע וועט עס אונטערשווענקען,
מיט וואַרצלען זיי פאַרכאַפן
און פירן אין די וואַסער-לענגען . . .
נאָר העל איז זונען-פרייד!
אויף טייך אויף פרייען קריעה גייט!
און שטענגלעך בוקן זיך:
— מיר זיינען גרייט, מיר זיינען גרייט . . .

שטראַמען

געקומען איז אַ טאָג מיט פייערדיקן בליק
און אַלעמען זיי אַפגעלאַזט די לייצן,
און אַנגעזעט מיט זיסן גליק
פון וואַקסן און פאַרפלייצן.
און אַן אַן אַפּהאַלט, אַן אַ צוים,
ווי גרינג איז לויפן, יאָגן, פאַלן,
אויף גריוועס טראַגן ווייסן שוים
און ברעכן הייסע שטראַלן,
און ענטפער קריגן אויף גערויש,
און אין טאַבונען זיך באַהעפטן,
און טראַגן ברודערלעכן רויש
מיט נייער פרייד, מיט נייע קרעפטן! . . .

קאַרנבלי

קאַרנבלי — איר אויערינגלעך,
ניט קיין רינגלעך — צאַרטע הענגלעך,
ניט אויף אויער אויפגעהאַנגען,
ניט אויף סטויפעס, ניט אויף שטאַנגען,
טעג געציילטע, נעכט געשענקטע
אויף אַ הערל אויפגעהאַנגען,
אויף דעם צאַרטן לייב פון זאַנגען,
קאַרנבלי מיט דופט געדיכטן,
אַטעמען מיט דיר — הייסט דיכטן.

שניט

גיי איך אַרום מיט פאַרהייטלטע בליקן
אין כוואַליעס פון היץ.
אין זאַנגישע גאַלדן זיך טוקן
פלעקן פון צייץ . . .

ס'וויל קיינער ניט שטויבן אויף דרימל פון וועגן . . .
ס'וויל קיינער ניט פרעגן,
וואָס בויטע איך כוואַליעס פון היץ ?
וואָס זיך איך מיט הייטלעך אויף בליקן ? . . .
אין זאַנגישע גאַלדן זיך טוקן
פלעקן פון צייץ . . .

אין וועג

אַשר שוואַרצמאַנען

ס'איז העל דער טאַג, ס'איז שטיל די הויל
פון פעלדער ברייטע.
אויף ווינטן וואַרט אַ גראַזן-קנויל
מיט זויעמן ניט צעזייטע . . .

אין טאַלן דאַרט שוין גרייט דער האַרבסט
דעם פייכטן זשאַווער . . .
אין קלאַרער רו זיי היינט, מיינן האַרץ,
דעם העלן טאַג אַ חבר ! . . .

**

די נאָסע נעץ פון טריבער חשוון-צייט
האַט נאָך גאַנצפרי אַ העלע שעה געפאַנגען
און פאַר אַ פליגעלע אַ ווייס אין מזרח-זייט
זי אויפגעהאַנגען . . .
און ס'האַט מיין האַרץ געזען ביז טיפער נאַכט,
ווי העלע פעדערלעך האָבן הויך געפלאַטערט,
ווי וויעס העלע האָבן זיך שטילערהייט פאַרמאַכט,
פאַרשמאַכט, פאַרמאַטערט . . .

אַן עפֿר

דו, ריינער לאַגל פול מיט ווין, מיט שנייאיק האַרטן,
ווי דורכזיכטיק, ווי דופטיק איז דיין דינינק הייטל,
ווי מילד פאַרזיגלט ביסט מיט שטעמפעלעך מיט צאַרטע
פון ביידע זייטן !

וואָס זאָל איך טאָן ? די ציין, דער גומען וואַרטן.
ווי זאָלן זיך די אויגן שוין צעשיידן
מיט אַזאַ גרוס אַ העלן אַ געגאַרטן
פון פּרילינגס-פּריידן ?

אַ ווייטער גרוס פון ווייטע בליטן,
פון ערדן-רויך מיט זונען-שטראַלן,
נאַר אַט די ציין — זיי וואַרטן, היטן . . .
אַ ביס — פאַרפאַלן . . .

האַרְבֵּסִט

ד. בערגעלטאָנען

אין לאַנגן דויערן פון נאַכט פון טריבער
איין טאָג דעם צווייטן
אין גראָווע פּאַלעס ברייטע
דעם קאַלטן טוי גיט איבער.

אַן אַלטער טויער לאַזט אַרויס
אַ הייפל שטילע רינדער
אויף בעטלערישן זוכן
אין אַרעמען אַרום.

עס שפּרינגט זיך דורך
פון הויז צו הויז
אַ באַרוועס בינטל קינדער,
און קאַלטע קאַליוושעס זיך קוקן אום,
ווי פּיסלעך טונקעלע זיי מיידן אויס.

אַ ווינט כאַפט אויס
פון מויל

אַ פּריילעך קול,

אַ ביזן הוסט —

און ווידער שטום,

און ווידער הויל,

און ווידער פוסט.

אויף טונקלען נאַקעט פון די פעלדער —
דאַרט, וואו אַמאַל, איצט ווינטן רייטן,
דאַרט, ווי אַמאַל, איצט וואַגלען ראַבן,
דאַרט אין אַ מיטן ליגט אַ גראַבן —
אַ הפּקר־שוועל אין הפּקר־ווייטן . . .

אין ווינטער-פארנאכטן אויף רוסישע פעלדער !
וואו קאָן מען זיין עלנדער, וואו קאָן מען זיין עלנדער ?

אַ פערדל אָן אַלטינקס, אַ סקריפענדער שליטן,
אַ שליאַך אַ פאַרשנייטער — און איך בין אינמיטן.

פונהינטן, אין איינציקן ווינקל אין בלאַסן,
נאָך לעשן זיך טרויעריק טליענדע פאַסן.

פונפאַרנט פאַרשפרייט זיך אַ מדבר אַ וויסער,
און ווייט דאַרט צעזייט איז אַ צענדליקל הייוער —
דאַרט דרימלט אַ כוטער, פאַרזונקען אין שנייען . . .

צום יידישן הייזל פיל סטעזשקעלעך גייען.
אַ הייזל, ווי אַלע, נאָר גרעסער די פענצטער,
און צווישן די קינדער דאַרט בין איך דער עלטסטער.

און ענג איז מיין וועלטל, און קליין איז מיין רעדל,
אין צוויי וואַכן — איין מאָל פון כוטער אין שטעטל,

און בענקען און שווייגן פון פעלדער פון ברייטע,
פון וועגן און וועגלעך פאַרשנייטע, פאַרווייטע . . .

און טראַגן אין האַרצן פאַרבאַרגענע ווייען
פון זוימען, וואָס וואַרטן און וואַרטן אויף זייען . . .

אין ווינטער-פארנאכטן אויף רוסישע פעלדער !
וואו קאָן מען זיין עלנדער, וואו קאָן מען זיין עלנדער ? . . .

**

אָוועק דער שבת שוין . . .
אויף ווייטע שנייען
אַ גרויסער עמעצער
שיט גראָוון אַש . . .
אין קליינעם קלייטעלע
שוין וואָרטן צווייען :
אַ טונקל מיידעלע,
אַ שוואַרצע פלאַש.

די בייטש איז אויסגערוט,
דאָרט צווישן אויוון
איז זי מיט פינצטערניש
געדיכט פאַרשטעקט.
אַ נעפּל-טישטעכל
האַט דאָרטן אויבן
דאָס לעצטע קויליטשל
שוין שטיל פאַרדעקט . . .

דער טאַטע האָט אָפּגעריכט
די דריטע סעודה,
און ווערט מיט טונקלקייט
מיט טיש פאַרוועבט,
און צווישן שוועסטערלעך
און שאַטנס מידע
אַ מורמל-פעדימל
זיך וועבט און וועבט . . .

די מאַמע זוכט אין שויב
אַ ווייטן שטערן,
און ניט געפונען אים
און זיצט פאַרטראַכט . . .
איך זינק אין אומעטקייט
און וויל ניט קלערן,
אַז ס'וואָרט די קו אויף מיר,
אויף היי, אויף נאַכט . . .

**

דאָרט איבער שטעט האָט שוין געקלונגען
פון שפיץ פון טורעם אי אײַנס, אי צוויי . . .
אין תהום פון נאַכט, אין לאַנד פון שניי
איז אײַנס אַ דערפעלע פאַרזונקען.

ווי אינדזעלעך פון מענטשן-רו,
אין שטרוי פאַרהילט, אויף נאַכט פאַרוואַרעמט,
מיט שטאַל און פלויט אין שלאָף געארעמט,
פאַר הייזעלע אַ הייזל האַלט זיך צו.

די שטערנדיקע שטילקייט הערט זיך איין
אין שטילן אַטעם פונעם לעבן,
אין הייזל אײַנעם איז פאַרבליבן
אַ שטילע ראָד פון לאַמפן-שיין . . .
די שלעפערדיקע ווינקלען הערן קאַם
פון טיש אַ שאַרכן פון בלעטער,
גאַר יונגע אויגן ווערן אַלץ ניט זעטער . . .
אַ בינטל ציטערדיקע יאָר
פאַרזונקען איז אין שטראָם פון צייטן,
אַ שאַרפער בליק — אין ווייטסטע ווייטן,
אַ יונגער גייסט — אין וועלט, אין גאַר . . .
עס שטאַמט מיין מוט פון יענער נאַכט,
פון יענער נאַכט — מיין שטאַלצער טרויער,
כ׳האַב אײַנזאַם פריי שוין דאָן געוואַכט
ביי לעבנס-טיר, ביי וועלטנס-טויער.

בערג (1912)

א רוישנדיקע גאס ארויף א בארג,
פון מענטשן, פערד און רעדער א געווימל,
א הויכע שטיק סוף־זומערדיקן הימל —
וואָס דאַרפסטו נאָך, וואָס איז דיר קאַרג?

דעם רוישנדיקן טאָג, וואָס יאָגט פאַרביי,
האַסטו ביד נאָר ווי אַ קינד צו קוקן
אין פנים גלייך, אין שוועבנדיקן רוקן.
הייב אויף דעם קאַפּ, ביסט איינזאַם־פריי.

אַן אַנדער לעפל לופט פון הימלשן געצעלט!
אַ צווייג אַן אַנדערע פאַר נעסט פאַר דיינעם!
צי איז דאָס ווערט זאַלסט וועגן דעם גאָר טענהן
מיט גאַרער טרויעריקער וועלט?

פאַרוואָס, זאָג, אויף דער וועלט דאָ גיסטו אָפּ
דעם מינדסטן ריר פון האַרץ פון בלינד־פאַרשייטן?
איין־איינציק הערעלע פון ווילדן שייטל
פון דיין אַנטפלעקטן שטאַלצן קאַפּ? . . .

1912

פון בערג גייט אַ שטורעם.
דאָרט פּאָכעט מיט פייער
אַ מעכטיקער אַרעם
אויף קנוליקע הויכן,
און טרייבט אין די היילן
דעם חושך פון וועלט !

אויב דו ביסט אין שטילקייט,
איז שטילקייט מיר טייער . . .
נאָר ס'ציט מיר אויך שטורעם,
און פייער אין רויכן,
און ענגקייט פון היילן,
און חושך פון וועלט ! . . .

1912

דעם נסתר

איך שטייג שוין דא צוויי טעג —
איך העלף שוין קאם דעם וועג
זיך דראפען אינדערהויך.

פון אונטער יעדן שטיין
מיר ווינקט מיט קילן חן
א שטיקל אינדערפרי —

נאָר ס'שטייט די זון שוין הויך,
און יעדער שפּאַן איז מי . . .

און יעדער שפּאַן וואַרפט אָפּ
דעם שווינדדיקן „אַראָפּ“
און נאָך אַ פּולן גליד,

און יעדער שפּאַן וועקט אויף
דעם שטייגנדיקן „אַרויף“
מיט יונגער, גרינער קני, —

איך וועל אין שטילן טאָל
דערציילן נאָכאַמאָל,
דערציילן אינדערהויך,

אַז כ'האַב צוויי יונגע טעג
געהאַלפּן דאָ אַ וועג
זיך דראַפען אינדערהויך . . .

1912

*
*

אין הימל-רוים
צעגייט און ווערט שוין בלאס
דער לעצטער זוים,
דער גליענדיקער פאס . . .

א בינטל ווענטעלעך
פון איבער באַרג
זיך גנבעט שטיל
אין ברייטן טאָל . . .
נאָר ביימער איז דאָ קאָרג
פאַר אַלע מיטאַמאָל —
און ס'ווערט אַ לאַדעניש,
און ס'ווערט אַ שפּיל
פאַר יעדער צווייג,
פאַר יעדער בלאַט, —
און איד, איד, מיש זיך ניט — איד שווייג
אין טומלדיקער רו . . .
איד הער זיך צו . . .

1912

אין ארמעניע

איך האב געפרעגט דעם וועג אויף פרעמדער שפראך,
און איילבירט־אויגן האבן זיך פארוואנדערט :
זי האט פון איריקע מיד גארניט אפגעזונדערט —
כ'בין ברזין און שטייף, שווארצאויגיק איר צוגלייך.

און איילבירט־אויגן מיד באגלייטן
פון שטילער טיר פון אפגעקאלכטן הויז . . .
אויף טונקלען טאל מיט קנייטשן ברייטע
דורך שמאלן געסל פירט די שטאט ארויס.

פונאונטן — אלאגיֶאַז * אין בלויע שנייען !
אן דעכער הייזעלעך, ווי אפגעברענט,
מיט קיזיקעס באקלעפט די גרויע ווענט
און שאכטלעך קיזיקעס ביי פלויטן שטייען !

1912

* א בארג אין ארמעניע

Мы ночевали
на казачьих постах.

Пушкин.

און ס'איז מיין פיין פאר מיר דערמיט באַרעכטיקט,
און ס'איז דערפאר מיין בענקשאַפט אַפט מיר זיס.
עס האָט זיין קאַפּ דאָ אויף דעם באַרג גענעכטיקט.
עס האָבן אַט דעם וועג באַטראַטן זיינע פיס . . .

פון צאַרטער יוגנט דאָרט אויף פעלדער־ברייטן
שוועבט שטענדיק איבער מיר זיין פרייער גייסט,
זיין רו זיין ליכטיקע מיין קאַפּ באַקרייזט
אין טריבער שעה פון צער און קנעכטן־ליידן . . .

דאָ, צווישן גלאַנץ פון בערג און שרעק פון היילן,
מיין גייסט באַהערשט זיין ווילדע הייסע פרייד —
אַ קנעכט — אַ האַר, און וויל זיין פרייד דאָ טיילן . . .

עס זינגט מיין האַרץ פון הייסער פרייד!
איר זייט מיר נאָענט, איילבירט־אויגן, בערג און שנייען.

איר, צעלטן קנעכטישע, איר שטומע ווייען
פון אַלטער אַרעמקייט און דורות־לייד.

1912

**

א פירעק־שאַטן ליגט פון טונקלער וואַנט.
א בלינדער אַרעמאָן באַזיצט דאָס שוואַרצע רעמל.
ער זינגט. פון אייביק אָן איז אויסגעשטרעקט זיין האַנט.
און קיינער טרעט דאָ נישט, און ס'הערן איך און הויכער הימל.

אַרמעניע ! דאָרט אין וואַלין, אין שטיל פון קליינעם צימער,
פון צאַרטער שאַגיניאַן האָב איך געהערט דיין ליד.
איך הער זי אין דיין היים, און העלער קימער
אין יונגן האַרצן מיינעם גליט.

עס קלינגט דיין ליד, אין מיר מיין בענקשאַפט קוועלט,
מיין בענקשאַפט איז פון איר נאָך עלטער.
איך בין אַ גר אויף דייןע שמאַלע פעלדער,
אַ תושב אין דער גאַרער וועלט.

1912

מיינ זון הילקען געשענקט

אויפן וויינקעלער פון פירשט *M*, ביים וועג צווישן אלופקע
און מיסכאָר איז פאַראַן אַן אויפשריפט: *"in vino veritas"*
— „דער אמת איז אין וויין“. ויין ישמח לבב אנוש (תהלים
קד. טו.), „און דער וויין דערפרייט דאָס האַרץ פון מענטשן“.

וויין, וויין, אַלטער וויין.
וויין פון פלאַמיקן גערעכט
(אַנהייב פון ליד „גערעכטיקייט“).

1

. . . מיר גייען קיין מיסכאָר, מיר גייען פון אלופקע.
דער הויכער וועג איז שטיל, עס רוט דער דינער שטויב.
אייִפעטרי שטייט אין רויך, דער ים פונאונטן טויבט. —
פון ביידע זייטן ביידע קינדער מיינע טופקען . . .

ביים וועג — אַ הויז, עס שמעקט מיט וויין דער ווייסער מויער,
און פעסער ריזיקע אין הויפנס רוען שטום,
אין ברייטן קעלער ווייניק רופט אַ רויטער טויער
די שטילע לופט, דעם גאַנצן בערגיקן אַרום.
אויפן ברייטן שיכורן פראַנטאָן פון טונקלען קעלער,
האַט פעסט דער פירשט, דער וויינשענקער, פאַרשריבן—גאַנץ נאָך היינט
"in vino veritas" — דער אמת איז אין וויין,
און „אַמן“ זאָגט די לופט, און ערד און הימל קוועלן.

און אויב דער אמת איז אין וויין, איז ניט אין דעם —
 איך ווייס אזוי: דער וויין דערפרייט דאָס האַרץ פון מענטשן,
 און פרייד — זי בין איך גרייט אין יעדער רגע בענטשן —
 און ער, דער אמת, איז אין וויין, נאָר ניט אין דעם.

מיט יאָרן דריי צוריק, אין טעג פון גרויסע שטרייטן
 קיין מאַסקווע כ'האָב דיזעלבע קינדערלעך געבראַכט,
 אין אַ הויז, וואו, מעגלעך, ס'האַט דער פירשט, דער
 וויינשענקער, געלאַכט

און האָט געזויפט דעם וויין פון דרום ווייטן.
 אין פוסטן צימער איז דער צווייטער זון, דער פינפֿיאַריקער, אַריין,
 די פרעמדע ווענט באַקוקט און פלוצים אויסגעשריגן:
 „וויין, וויין, אַלטער וויין!“

אַט יענער ווידערקול האָט איצט צו מיר דערגרייכט,
 און אַט דעם ווידערקול אַנקעגן
 אַט דאָ דערזאָג איך היינט:
 „וויין פון פלאַמיקן גערעכט! . . .“

מיר גייען קיין מיסכאַר, מיר גייען פון אַלופקע.
 דער הויכער וועג איז שטיל, עס רוט דער דינער שטויב.
 אַייִפעטרי שטייט אין רויך, דער ים פונאונטן טויבט, —
 פון ביידע זייטן ביידע קינדער מיינע טופקען . . .

1924

שני (1919)

*
**

איך בין געוואוינט
צו דיינע גרוסן, וויסער צפון! . . .
איך האָב געבלאָנדזשעט לאַנג
אויף הויל פון ערד,
געהערט,
ווי ווייטן וויגן זיך,
ווי ווייטן ווערן אינגעשלאָפן . . .
אין גרויער מיט
פון האַרבסטן פעלד
האָב איך געקוקט,
ווי קאַלטער טוי
פאַרפערלט שטיל
דעם טונקלען שניט
פון רערלעך דינינקע
ביי אַלטער שטרוי, —
איך האָב פון עק פון נידעריקן פלויט
פאַרטרויט
מיין בליק
דער גרויסער וועלט . . .
און ווען דער האַרבסט
מאַכט קאַלט און ברייט דעם הימל, —
אַ פרעמדער בלאַנדזשע איך
אויף רוישנדיקע גאַסן.
פון הויכע מויערן פון ראַנד,
פון ביידע זייטן,
די פלאַכן די געבראַכענע
פון ברייטע דעכער אינדערווייטן
ניט זיינען ברייטער מער,
ניט זיינען העכער
פון פיצלעך אַלטן פלויט
אין מיט פון גרויען פעלד . . .
איך האָב אַמאַל, נאָך קינדווייז
(ווי לאַנג איז דאָס געווען ?)
פאַרטרויט
מיין בליק
דער גרויסער וועלט! . . .

* *

דער לעצטער בלעטער-פאל ! . . .
און יעדער שפאן
מיך פירט אין טיף פון האַרבסט . . .
און ווידער רופט
און מאַנט דאָס האַרץ
מיט ווייטע אויסוועלטן זיך העפטן . . .
דער פאַרקן ריכט מיין וועג,
און יעדער ראַנד
פון שטיין, פון אייזן
דערציילט דער וואַרעם פון מיין האַנט
מיט קאַלטע שטעכיקע באַווייזן,
אַ צווישן שוועסטער-קרעפטן
אין גרויסער וועלט,
דאָרט העכער צוים און העכער ריגל,
אין לופטיק-שטאַלענעם געפליגל,
דאָרט לויערט זי,
די אומפאַרשטענדלעכע,
די אומבאַגרייפלעך-וויסטע קעלט . . .
נאָר דאָ איז שטיל,
נאָר דאָ איז גרינג
אויף נאָך אַ זונען-גאַנג פאַרהילן
דעם קאַם פאַרדרימלטן,
דעם קאַם געשטילטן ווילן . . .
ער וואַרט
אויף נייעס, אויף ווידער נייעס,
אויף ווידער ערשטן,
אויף ווידער פלאַמיקן גענוס . . .

וואו ביסטו, נייער קוואַל
פאַר נייער דאָרשט פאַר מינער ?

דורך הוילן שפיץ פון בוים,
דורך קריץ
פון שוואַלבן-פלי אין בלויען רוים
איצט שיק איך דיר מיין בענטשנדיקן גרוס ! . . .

**

דאָרט ערגעץ זוימען זיך שוין ווייטן
מיט שווערן שלעפּ פון טונקלען גרוי,
נאָר דאָ איז העל אַזוי,
נאָר דאָ איז אַזוי לויטער!
דאָרט אינדערזייט,
אין טויטער פּוּטנקייט פון דעם הימל,
נאָך גלייט די זון
מיט געלע לייוונטן פון פעלדער
(שוין באַנומענע),
מיט העלע פייערן
פון יונגע וועלדער,
מיט שטאַלן-בלויע פּאַסן טייך
געזעגנט זיך די ערד
מיט קלאַרן קעניגרייך
פון שווינגנדיקן רוים . . .
מיט רו
באַחנט איז איר געזיכט.
און ס'ריוולט נאָך
אין יעדן קנייטש
די צאַרטע ליכט
פון בלאַסן שמייכל,
אַ דאַנק
נאָך צאַנקט
אין האַלב-פאַרשמאַכטן בליק . . .
ער איז געווענדט
צו אויסגעווייסטע ווענט
פון מענטשן-וואוינונגען,
און ס'שיינט
אין קלאַר
פון לעצטן טאָג
איר מוטערישער זאָג :
— פאַר מיר גענוג,
און אַלעמען בין איך היינט מוחל,
זון!
אין פולע שייערן
פּראָאַמלט איז דיין גלי.

אין טעג פון אלטער קעלט
אויף דיינע ווייטע גרוסקן,
אין שטיל פון אינדערפרי
וועלן ענטפערן דיר הויכע רויכן,
און יונגע באַקן
וועלן רייצן אים, דעם גראָוון פראַסט,
מיט רויטן הייסן בלוט,
און בליקן אויסגערוטע
דורך טרערן קלאַרע
וועלן פון אים שפעטן
מיט פרישער מוט . . .
פאַר מיר גענוג :
ס'איז יעדער שטאַם
שוין טיף באַטרונקען
מיט שטאַרקן זאַפט
און רייך און איבערייך באַהאַנגען
מיט זאַט . . .
איך קאַן שוין רואיק ליגן
מיט וואַסער-אַדערן פאַרקילטע
אין ווינטער-דעקן פעסט פאַרהילט . . .

און וועט אַ וואַנדערער,
אַ שטילער און אַ גלויביקער,
אַמאַל אין נאַכט זיך לאָזן
איבער שנייען-פלאַכן
און וועט זיין עלנט שלעפן איבער פעלדער,
און ווינטן ביזע וועלן זיך צעשפילן,
און ווינטן ביזע וועלן זיך צעלאַכן :
„ער וועט עס אומברענגען,
ער וועט עס אומברענגען
זיין ביסל וואַרעמקייט
אין קעלט אין איביקער . . . “
און ער וועט גיין,
און ס'וועט זיין שאַטן מיט באַדויערן
אים וואונקען,

און ער וועט גיין
און וועט אין שלאָף
אַלץ מער און מער פאַרזונקען —

וועל איך אַ צי טאָן אים
מיט צוג
פון מיינע ווייטע, ווייטע, נאָך צעגליטע טיפן,
און ער וועט פאַלן . . .
און ווינטן בייזע וועלן זיך צעהוליען,
און שנייען וועלן אים פאַרהילן,
און כ'וועל צו קאַלטער ברוסט
אים טוליען, טוליען . . .

און ערגעץ וועט אַ ווינט
מיט פרעמדער צווייגן-האַנט
אַ קלאַפּ טאָן אין אַ וואַנט,
און ס'וועט אַ האַרץ אַ נאָג טאָן,
און ערגעץ וועט אַ קינד
זיך פלוצים-דריין צעשרייען
און ס'וועט אַ פייער טאָן אַ פינקל
אין ווייט פון פינצטער-טיפן,
און מוטערישע אַרעמס,
וואָס מראַפנס שלאָף פון זיי נאָך טריפן,
וועלן בלינד דאָס קינד געפינען
און צו דער פולער ברוסט
עס טוליען, טוליען . . .

~

אויף ערשט פארהארטעוועטער ערד
אין פרי אין פראַסטיקן
צום ברונעם שפאָנען! . . .
און פלוצים-דריין דערשפירן:
ס'איז גאָר נאָך גיט פאָרווערט!
פאָראַן נאָך מוט, פאָראַנען
אין וועלט אין אייזיק-ראַסטיקער,
און לאָזן לויפן זיך אין טאָג אין פרייען,
און שפירן:
אַ טאָג אַ שטאַלענער, אַ שפאָגל נייער,
אַ האַרץ אַ יונגס,
אַן אייזערנער, אַן אַלטער עמער —
זיך שפילן אַלע דרייען
מיט יונגע קלינגענדיקע טענער! . . .
מיט שטייפער האַנט
דעם ערשטן אייז צעקלאַפן,
אַרויסרייסן אַ שטיקל טיף,
און זען און הערן,
ווי טראַפנס קלאַגן זיך און ווערן,
און יאָגן זיך,
ווי שוואַרצער טריף,
אַהין צוריק . . .
אין דעם איז אויך פאָראַן אַ שטיקל גליק! . . .
און מיט אַ צענדליק יאָרן שפעטער,
אין טעג פון פיין, פון צער און צאָרן,
אין סוף פון נאַכט פון שווערער ווערן פלוצים וואָך
און אויסציען די אַפגעקילטע גלידער,
דעם שטומען צימער גיט דערקאָנען,
און הערן, הערן לאַנג,
ווי ערגעץ דאָ גיט נאָענט און גיט ווייט
פאָרהערן זיך קאָנאָנען, —
ווי ס'שפראַצט אַ טאָג אַ נייער דאָרן . . .

און אין דער רגע זיך דערמאָנען
אין יענעם פראָסטיקן און קלינגענדיקן מאָרגן . . .
אין אַט דעם פיין איז אויך נאָך גליק פאַרבאָרגן,
און יעדער אויפגעוואַכטער גליד נאָך זאָגט :
— איך וויל ניט שטאַרבן !
און מיט צעשפרייטע פליגל קניט דער גייסט
פאַר שוועבנדיקער קייט פון צייט !
אַ, לאַזט מיך, רינגען, זיך פאַרקאַרבן ! . . .
איך ווייס נאָך ניט וואוהיין איר ציט,
איך ווייס נאָך ניט פונוואָנען !
נאָר ס'איז אַזויפיל זיסע לייך פאַראַנען
אין אייער גרויסן ציען —
איך וויל מיין וויי נאָך ניט באַשרענקען ! —
איך וויל נאָך דענקען,
איך וויל אין רעש פון קראַכן שטיל זיך מיען,
איך וויל אין פיין
נאָך גליען,
גליען . . .

פרימאָרגן

ס'האַט אַנגעווייט
פון שנייעלעך אַ באַרג —
אַ באַרג
פון שניי
פאַר שוועל פון נייעם הויז פון מיינעם.
און קלאַרער הימל
באַפערלט
יעדן נאָדל-שטאָך
אויף שניי.
אויף האַפט,
וואָס לופט און וואַסער
(די פשוטסטע, די קלאַרסטע נעמען
אויף דער ערד)
אין שפּיל פון ווינטערדיקן טאָג
דאָ האָבן פליענדיק באַשאַפן,
און ס'ווייסן זיך די ווענט פון וועזן מיינעם,
און ס'ברייטערט זיך מיין האַרץ
דורך גלאַנץ דורך וואַרמען
פון מיין שוואַרצאַפל . . .
פון שנייעלעך אַ באַרג
אַ בערגעלע אַ קליינס,
אַ ווייסער הויך,
אויף אַטעם פון מיין קלאַרער טיר.
און דאָרטן שטייגן זיי, די בערג,
די קנייטשן פון דער ערד,
און מאַנטלען שנייאיקע זיך גליטשן פון די אַקסלען.

**

פארלאז די שוועל, אַרויס אין דרויסן —
הער, אין שטילעניש אין גרויסער
פאלן שנייען . . .

הער, אין שטילעניש אין טיפער
שווייגנס פליסן, שווייגנס טריפן
שטומע ווייען . . .

ווייסע גלאַנצן, קאַלטע שטראַלן
שפינען אויס אין זייער פאלן
נעצן טרויער.

שטעל זיך שטיל ביים דאַרפס צוקאַפנס,
הער, ווי ס'וואַרט אויף מענטשנס קלאַפן
טיר און טויער . . .

אין פאלן

... א וואלגער
און ווידער א וועלט איינגעפאלן,
פארפאלן אהינצו,
אין אפגרונט פון ליידן פון דינע —
און שא ...

און אפשר דיין וועלט איז אין וועג נאך ?

א, אפגרונט !
איך מאן ניט, איך פרעג נאך —
איך ווייס שוין פון לאנג, פון לאנגאנען,
וואס הייסט מיט דיר טענהן,
וואס הייסט ביי דיר מאנען ...

איך שטיי דא פונאויבן
ביים זוים פון דיין שלונג פון דיין שווארצן,
איך קני דא,
איך שפרייט מיינע הענט אויס
צו פוסטקייט צו קאלטער און שטומער ...
ס'וועט אפשר נאך קומען
אן אפקלאנג פון פאלן,
פון וועלטישן פאלן,
אויף איינעם א סטארטשנדן קנייטש ביי א זייטוואו
אן אפקלאנג א טויבער,

א ווייטער ...
פאר דיר דא,
פאר שטייען,
פאר קניען
מיט הענט אויסגעשפרייטע,
וואס קאן ער באטייטן ?

וואס ביסטו אין שטאנד נאך ?
דאס שענסטע,
דאס ריינסטע,
דאס גרעסטע —

פון ווייען, פון לידן
נאך קענסטו
באקומען
א שנירעלע שורות
געריימטע,
געפרעסטע,
א שנירעלע שורות אויף בלעטל צעקנייטשטן,
פארוואלגערט דאָרט ערגעץ
אין ריזיקע קוישן פון יאָרן! . . .

געדענקסטו,
האַסט ענלעכעס עפעס געזען דאָך
אין קינדערשע יאָרן אין צאָרטע ?

. . . אין שטיינערנע הויפן
ביי מיסט-הויפנס גרויסע,
אין קאסטנס פאַרשפאַרטע
(מיט קרעציקע קעץ,
מיט פאַרוואַגלטע הינט,
וואָס זיך גריבלען פון אויבן),
ביי קאסטנס אַזוינע
אויף ראַסטיקע, ברודיקע שטיינער
אַפט צוזען
א שנירעלע בלוט-טראַפנס העלע און ריינע . . .

ביסט שטענדיק פאַר זיי דאָן געשטאַנען
אין וואונדער אין שטומען . . .
פאַר האַרצן פאַר דיינעם
געווען איז אַלצאיינס נאָך,
ווער האָט זיי פאַרלאָרן,
פּונואַנען אַהערצו זיי קומען . . .
און אויבער
עס וועט דיך באַגליקן
און זיין וועט דיין ליד אַזוי הפקר און זויבער,
ווי בלוטיקע טראַפנס
אויף שנייען פון ווייטן סיביריען . . .

עס האָט זיי באַוויזן צעווייען
אין לעצטע מינוטן
אַ פּיקסל פּון צפּון, אַ הינטל פּון שנייען . . .

געדענקסט, ווי עס שטאַרבט אַזאַ פּיקסל,
וואָס האָט נאָר איין חכמה געקראָגן —
פאַר הימל,
פאַר לייטן
אַ הייטל אַ פּוכיקס, אַ ווייסינקס
אין ווינטער אין ווייטן צו טראָגן . . .
געדענקסט, ווי עס שטאַרבט אַזאַ פּיקסל . . .

שאַרף איז דער בליק ביי דעם פעלדישן יעגער,
ער זעט עס, דאָס פּיקסל,
נאָר פאַרט אין אַ זייט נאָר.
ער וואַרפט פּריער אַנעט אין ווייטן
אַ קרייז גאָר אַ ברייטן . . .
און פּיקסל ווייסט איינס נאָר —
מיט פעלעכל ווייסן
צו וויסקייט פּון פּלאַכן
זיך בויגן, זיך טוליען . . .
אַ קרייז נאָך אַ קרייז,
און אַלץ שמעלער און שמעלער,
און ס'שטעקן שוין שפּיזלעך פּון פּחד
ביי פּיקסל אין אויגן —
און וואַלט עס שוין וועלן,
דאָס ווייסינקע פּיקסל,
זיך רייסן
און לויפּן —
איז איצטער שוין שפּעט דאָ עפּעס באַווייזן . . .

און שאַרף איז דאָס אויג ביי דעם פעלדישן יעגער,
געטריי איז זיין ביקסל . . .
און טרעפט ער
אין קאַפּ ניט,
אַהין, וואו געהער איז —

אין מיט
צווישן שליפן,
אין שניט
צווישן אייגעלעך שווארצע —
דאן טרעפט ער
אין הארצן! . . .

נאָר טרייסט איז פאַר קיינעם
אויף ערד ניט פאַרבאַטן!
פאַר פיקסל אַזוינעם,
וואָס האָט ניט געוואָלט
און האָט פאַרט זיי צעשאַטן,
די בלוטיקע טראַפנס
אויף זויבער פון שנייען,
איז אויך נאָך אַ טרייסט דאָ פאַראַנען.

עס קאָן זיך נאָך טרעפן,
איין גאַט ווייסט פּונדוואַנען,
זאָל קומען
אַ גייער, אַ זוכער,
אַ טרוימער, אַ שפּאַנער,
וואָס ציט דורך זיין ריזע
דורך פעלדער דורך ווייסע . . .
עס קאָן זיך דאָך טרעפן,
אַז מענטשלעכעס האַרץ זאָל זיי טוליען,
די בלוטיקע ווייען,
אַז מענטשלעכער בליק זאָל זיי איינציקווייז קלייבן
פון זויבער פון שנייען,
די טראַפנס די רויטע . . .
דען איז עס קיין טרייסט ניט? . . .
נו, זאַג־זשע, נו, בויג־זשע דעם קאַפּ אָן, זיין מודה!
אַ טרייסט אַזאַ איז איצט דאָס גרעסטע
פאַר דיר און פאַר פיקסל געמיינזאַם . . .

אַ, אַפּגרונט!
אויב דאָס איז דאָס גרעסטע,
וואָס קאָן שוין דאָ קליין זיין?

1919

א. פיאטיגארסקע געטענקט

שיט א שניי,
שיט און שיט,
ס'איז שווער, אוי, ווי שווער,
אין ווערטער פארנארן,
אין ווערטער פארפירן
דעם גאנצן געלויף פון א שטאט,
דעם ציטער פון טויזנטער הערצער,
רויע, און ווילדע, און צארטע, און שטילע,
אט הייס און אט שאַרף, ווי א שטאַלענער שניט,
אט קאלט ווי דער שניי,
שיט א שניי, שיט און שיט.

פון העלע וויטרינעס
קוקן ביכער אַרויס,
און די וועלט, ווי ז'איז רוי, ווי ז'איז ווילד, ווי ז'איז-גרויס,
ווערט מיר מילד, ווי א מוטערשער שויס.

ערגעץ דאָרט גאַרניט ווייט,
ערגעץ דאָרט אויף איטאַליעס ראַנד . . .
ערגעץ דאָרט האָט אַמאַל נאָך אַ שייטער געברענט,
און דער ווינט האָט געטראָגן דעם ריח פון ביטערן בראַנד
און פון מענטשלעכן ציטריקן לייב.
אַ, ס'איז גוט, וואָס אויב יאָ ס'איז געווען —
איז אַמאַל דאָס געווען.

אָד, ווי גוט, וואָס ניט אַלץ דאָ פאַרבלייבט,
פון דעם פינצטערן דור
אַ פאַר ציטריקע נעמען פאַרהיט.
שיט א שניי, שיט און שיט,
שיט א שניי —
ס'איז געבליבן א וואָרט : גאַליליי . . .

און מיין זון גלויבט מיר גרינג אויפן וואָרט,
אַז מיר טראַגן זיך שנעל מיט דער ערד
אַרום זיך, אַרום זון,
און אַרום, און אַרום און אַרום
אין באַוועגונגען ניין . . .
ער שרייבט מיר פון קיעוו
(געזונט זאָל ער זיין !)
מיט שיינע, מיט קינדערשע גענג,
און באַשטימט אי די ערדישע ברייט, אי די לענג,
וואו זיין קינדערשער פוס איצטער טריט.
שיט אַ שניי, שיט און שיט,
ערגעץ וואַקסט, ערגעץ בליט.

בערלין, 1922

שנייען

אַ, וויסע ימען־פרייד!
דו, יאָג פון ווינט,
דיין פענט פאַרטייע,
פאַרלויף אַהין
אין ווייטן קרייז,
אין ווייסן קעניגרייך פון ווינטער איביקו,
וואו איבער אייז און שנייען שפּאַנט דער טאַג
אַ נע־ונד, אָן וועג, אָן צייכן פון אַ היים, —
אַהין פאַרלויף און דאָרט פאַרגיי.

מיין הויז אין שניי

דערווייל פון האַלץ
מיט קליינע קיילעכדיקע שטעך פון אייז,
נאָר גרינג איז מיר צו זען,
אַז שטיין שטייט מיין הויז
אין מיט פון ערד,
און גרינג איז איבער ליכטיקן אַרום
אַז פּערד, אָן שניי־שיך פלינקע,
און שטענדיק אינדערמיט
צו יאָגן זיך אויף שטילע קלאַנגען,
אַ פּרעג טאָן ביי דער הייך:
דו ווייסט, אָז כ'בין דאָ אויך?
דו ווייסט: מיין הויז (דערווייל פון האַלץ)
אַן אָנהייב איז פון כישופדיקן ישוב,
אַ צענטער פון אַ ברייטן קאַן.
ס'וועלן הייזער אויפקומען דאָ שטאַלץ
פון אייז, פון בעטאָן,
אַ סך, אַ סך,
עס וועט דאָ זיין אַ שטאַט — אַ קראַד!

נייע אָנונג

רויטער מאָן

דוד שוואַרצמאַן געשענקט

אייער פון די לייט־מאַטיוון אין סאַוועטישן באַלעט.
„רויטער מאָן“ איז די מעלאָדיע פון דער ליד.

Яблочко, яблочко, куда ты котишься!

אין גאַנץ אויטלאַנד גייט אַ פּינצטערע
העצע קעגן ראַטנפּאַראַנד
(פון צייטונגען, מערץ 1930)

1

אַ גוטער מאָרגן דיר,
מיין פריינט.

אַ גוטער מאָרגן אייך,
הברים ליבע!

כ'באַגריס אייך אַלע היינט.

מיין גרוס מיין הייסן

שיק איך איבער

מיט אַלע וועגן, וואָס איך ווייס נאָר :

דורך לופט, דורך דראַט, דורך מאַגנעט אין עפּיר

(און אפשר שרייבן עטער),

דורך פּרישע שורהלעך אויף בלעטער,

אויף אונדזער פשוטן און ליבן

סאַוועטישן פאַפּיר . . .

מיין טאָג היינט הייבט זיך אָן

מיט אַ מאַטיוו פון „רויטן מאָן“.

פאַראַן ביי אונדז אַזאַ באַלעט

(איר גייט און זעט) ;

אַ ציכטיקער באַווייז,

אַז אויך אין דעם,

וואָס איז שוין אַלט און גרייז,

קען אויפשטראַלן אַמאָל אַ נייע שיין.

אין לאַגלען אַלטע

(פאַרזיכטיק פאַרשטייט דאָס !)

קאָן מען, הייסט עס,
 גיסן בייעם וויין.
 ווער ס'האָט אים ניט געזען, אָט דעם באַלעט,
 ווער ס'האָט זי ניט געהערט, אָט די מוזיק,
 זאָל מיין וואָרט אַ שטיקל פאַרשטעלונג אים געבן.
 פאַראַן איין ניגון דאָרט,
 וואָס איז אַ ווערק די ווערט.
 אַ ניגון אַ פשוטער, אַ פראַסטער גאַר,
 אַ הוילער ניגון,
 הויל ווי יענע יאָרן,
 ווען ער איז אויפגעקומען.
 איז לאַזט זיך אויס,
 אַז אָט דער ניגון איז אויך טיף,
 טיף, ווי יענע פעסטע אינגעוויידן,
 וואו ער איז געלעגן,
 וואו ער האָט געוואַרעמט זיך
 אין די ברוסטן פון די מענגען.
 הייס און גרויס,
 ווי יענער בריוו,
 מיט וועלכן ער איז אויפגעשוואומען,
 אויפגעשוואומען, אויפגעשוואומען,
 און צעשפרייט זיך אינדערלענג
 און אינדערברייט
 אין דעם גאַנצן לאַנד,
 איבער אַלע טיילן פון דער גרויסער ערד,
 און דערנאָך אַריינגעדונגען
 אין די דינע סטרונעס פון די פידלען, פון די טשעלאָס
 אין די רערן פון קלאַרנעטן,
 וואָס אינצייטיק אי זיי הויערן, אי גלעטן —
 אַלץ אינאיינעם,
 וואָס זיי פרישן און פרייען
 אַלע ריסן, אַלע ווייען,
 וואָס זיי טרויערן און וויינען —
 אַלץ צוזאַמען,
 אַלץ אינאיינעם,
 אי פאַר אַלע, אַלע,
 אי פאַר יעדן איינעם

אַט דער ניגון האָט צעשטעקט זיך
אין די טאַצן, אין די פּויקן, אין די גלעקלעך,
וואָס אויף אַלע שטרעקעס
זאָגן אָן אַ נייעם אָנקום,
זאָגן אָן אַן ענדערונג,
אַן ענדערונג אַ נייע,
ווען באַזיגטע נויט וועט ווערן
פרייהייט, פרייהייט! . . .

2

יעדע זאך
האָט איר תּוך,
האָט איר רוים.
יא, ס'איז גוט,
וואָס שוין ווייט
איז די צייט,
ווען געוועזן איז אַלץ
בלויז בראַך,
בלויז בלוטיקער ברויז,
בלויז שוים.
נאָר אָפט נאָך קומט צו
אויף דעם נשמהדיקן גומען
דער טעם פון יענער צייט,
אַ, גוט, וואָס זי אַליין,
די צייט אַליין איז ווייט.
איך ווייס דעם טעם פון גרויסער נויט,
איך ווייס, וואָס הייסט :
זאַלץ אָן ברויט,
און ברויט אָן זאַלץ.
און טענץ
אויף אייגענעם תּיל-תּל.
איך ווייס דעם טעם
פון גרויען,
פאַרבלוטטיקטן שינעל.
דערפאַר
איז שיינ אַזוי און העל
דער שווערער קלאַנג

פון בויען,
דערפאר איז גרינג
אינמיטן אינדערוואכן
פארטרייבן
אלע „אכ“ן,
אלע „אוי“ען,
און אויף יעדער קללה פון דער זייט
און אויף יעדן שטיין פון יענער זייט,
וועלכער צילט אין אונדזער לאַנד,
איז גרינג אַ זאָג טאָן פעסט :
געדענקט !
מיר הויבן גארניט אָן פאָרגעסן.
ס'איז איר פאָרגעסט !
איר מעסט מיט אייער רויבערישער האַנט,
און מיר געדענקען גוט
דעם גאָב, וואָס איר האָט אונדז געשענקט . . .
איר ווילט, מע זאל צו אייך אַהיים זיי ברענגען,
אַ יענע וואַגיקע באַווייזן
מיט רויך און בלוט,
מיט פייער און מיט שווערדן ?

איז בעסער קומט צו אונדז און הערט
דעם נאָגנדיקן ניגון,
דעם פשוטן געזאַנג :

Эх, яблочко, куда котишься.

אפשר וועט איר דורך דעם זיסן פאָרגעניגן
פאָרשטיין דעם גרויסן דראַנג . . .
קומט און זעט,
און הערט,
יעדער פרייער דענקער
האָט דאָ טויזנטער באַווייזן :
ס'גייט אַ דור פון שטאַל און אייזן !
אייזן מאַל, אייזן מאַל איז באַשערט
אַזאָ תקופה בייזיין !

1930

(פראגמענט)

אָט איז דאָס דערפל האַדיכע :
זאָמדיקע פעלדער,
זומפיקע באַנגעס,
און וועלדלעך און וועלדער,
און ביי דעם ברעג פון דעם טעטער
לאַנקעס און רעשטן פון אוראַלטן וואַלד ;
זיי הייסן דאָ „סאַגעס“.
פאַרוואָס עפעס „סאַגעס“ ?
ניט וועגן דעם וויל איך איצטער דערציילן.

:: : ::

ניט דאָס, וואָס עס שפינט זיך אין מעשות,
איצט וועקט מיין זיכרון,
און שטעלט פאַר מיר פראַגעס . . .
איך זע איצט די מענטשן,
וואָס האָבן געהערשט דאָרט,
וואָס זיינען באַהערשט דאָרט געוואָרן :
איינע שוין זיינען פאַרשוואונדן
(שאַטנס געבליבן פון ווילדע געשטאַלטן).
איינע נאָך לעבן און ווירקן
אין אונדזערע שטעט און אין אונדזערע דערפער,
אין אונדזערע ראַטן־אַנשטאַלטן,
אין אונדזערע נייע קאָלווירטן . . .
נאָר מערער פון אַלץ וויל זיך מעלדן
פון זייערע קינדער,
פון אונדזערע העלדן,
וואָס טראַגן די לאַסטן
אין ברייטן, אין טיפן,
וואָס קלעטערן דרייסט
אויף די מאַסטן
פון אונדזערע שיפן,
וואָס בויען מיט לייב און לעבן
דאָס נייע, דאָס מוטיקע לעבן, —
נאָך האָבן איך שטיל פאַרבאַהאַלטן

אין קנייטשן, אין פאלדן
פון קינדערשן מוח
אַרעמע גרויע געשטאַלטן
פון עטלעכע אונדזערע שכנים —
פויערים אַרעמע, שטומע.
שטומט אויף אוקראַיניש,
אויף דייטש און אויף פויליש,
פונקט אַזוי שטום ווי מיין יידיש,
מיין, מ'שטיינס געזאַגט, לשון-הקודש . . .

פויערים שכנים,
עלנטע ברידער!
כ'האַב וועגן אייך אויף די קיעווער הויכן
עפעס געמאַלדן
אין עטלעכע טרויעריקע לידער.

זומער-טעג לאַנגע,
ווינטער-נעכט שווערע,
גרויע פאַרהאַרוועטע וואַכן!

ווידער איז זומער.
זומער פון טויזנט ניין הונדערט און דרייסיק,
זומער — אן איבערייס אויף אַ פאַר וואַכן
אין שווערן, אין דאַרפישן זייען און שניידן.
און טויזנטער קינדערשע טריט
שטעמפלען די שטאַטישע ווייכע אַספּאַלטן,
און טויזנטער בליקן שטעכן מיט נייגער
די שטאַטישע, ברייטע וויטרינעס.
קינדער און קינדער און קינדער . . .
אַלע דערצויגן אין אונדזערע שולן,
פון דאַרפישער ענגשאַפּט שוין אַלע באַפרייט.
איצט אַן עקסקורסיע געקומען
אַ קוק טאַן אויף קיעוו.
לאַמיר אינאַיינעם מיט זיי אַ שפּאַציר טאַן
איבער קיעווער גאַסן.

1932

פּרילינג

פּונזאַנען קומט ער אָן,
דער פּרילינגדיקער אַטעם ?

ס'איז איצטער ווינציק מיר
דער צו גענויער וויסן,
אַז ס'האַט די ערד
זיך צו דער זון
אַביסל
נאַענטער,
נאַענטער געקערט.

איך ווייס נאָך ניט קיין מאַס,
פאַר מיין באַנייטער שפּירונג,
איך ווייס נאָך ניט קיין וואָג,
פאַר שטראַלנדיקער צירונג,
וואָס
איך

פאַרמאָג,
וואָס הענגט אַרום די ווענט
פון מיין געביין,
נאָר איינס איז קלאָר :
פון אַלע מיינע טונקעלע לאַסטן
בין איך ריין.

נאָר איינס איז קלאָר :
איך בין אָנהייב ערשט
פון מיין דערפילונג.
ס'איז אָנהייב יאָר,
ס'איז פּרילינג !

*
*

ס'דאכט זיך,
איינמאל טרעפט אין לעבן
אזא שיינער טאג — אזא מין!
ס'דאכט זיך,
אלע גוטע טעג צוזאמען
האבן זיך צונויפגעקליבן.
און דעם גוטן טאג דעם שיינעם
אויסגעקליבן פאר א פירער.
ס'דאכט זיך,
גאר די וועלט האט זיך פאראייניקט
גלייך מיט מיר דעם טאג צו שפירן . . .

פשוט, איינפאך, פראַסט, געוויינלעך

פּרילינג, פּרילינג.
אויף קאַשטאַנען פּרישע בליאונג,
יעדער צווייג מיט ליכט געצירט
קוקט דאָרט אויבן,
קוקט דאָרט אונטער
אויף דעם אַל, אויף דעם באַזונדער,
אויף דעם כלל און אויף די פּרטים ;
אַלץ איז איינפאַך,
אַז חידושים און אַן וואונדער,
פּראַסט און פשוט און געוויינלעך,
ווי די לופט און ווי דער אַטעם !

פּרילינג, פּרילינג :
אויף קאַשטאַנען פּרישע בליאונג.
יעדער צווייג מיט ליכט באַצירט.
איך בין היינט פּילפאַכיק מונטער,
ווייל איך ווייס, ווי אַט דער איינפאַך,
ווייל איך ווייס, ווי אַט דער געוויינלעך,
און דער אַל און דער באַזונדער
היט אויף יעדן טריט אַ וואונדער,
און אַ יעדער פּרישע ליכט,
ווי אַ נס איז קאַמפּליצירט.

איך בין היינט פּילפאַכיק מונטער,
ווייל מיין ברייט צעצווייגטער וויסן,
ווייל מיין טיפע הויכע שפּירונג
ניט פאַר מיר, פאַר מיר אַליין נאָר
איז אַ טייער, טייער צירונג
נאָר אַן אויפהער האַלט אין פּליסן
אַט דער ברייט-צעצווייגטער וויסן
אין מיין אַרבעט-לאַנד דעם גרויסן
אויך פאַר הונדערט-טויזנט-טויזנט,
און מיין יעדער פּרישער ריר
אומעטום און דאָ און דאָרטן.
פּריער, שפּעטער, איצטער, מאַרגן,
ווערט פּילאַטעמדיק דערשפּירט . . .

1932

פון עראָפּלאַן

דיר, ים, מיין לויב. ים, מיין ליבע אַלהערשט!
דערפאַר, וואָס ס'האַט דער מענטש ביו איצט דיר ניט באַהערשט.
און צווייטנס, דיר מיין לויב, דו גרויסער, גרויסער ים,
דערפאַר, וואָס לאַכסט נאָך פון אַ גרענעץ — פון אַ דאַם.

און, דריטנס, לויב איך דיר, לויב איך דיר אַצינד,
דערפאַר, וואָס ביסט אַזוי באַפריינדעט מיטן ווינט.

און וויפל ס'האַט דער מענטש מיט אים זיך ניט געשפּילט,
געוואַלט צעשיידן איך, צעקריגן אַלץ געצילט,

דאָך זינט איר ביידע געבליבן ניט צעשיידט,
און אייער בונד, ווי פריער, פחד אויף אים שפּרייט.

און אייער שפּיל אין צווייען וואַרפט אויף אים אַ שרעק,
און טרייבט אים ווידער צו זיין אַנמאַכט און צו ברעג.

נאָר, פערטנס, וויל איך, ים, דיר איינרוימען אַ סוד,
איך שיק מיין לויב דיר פון גרויסער, גרויסער שטאַט,

איך שיק פון וואַלקן-הויך, וואוהין איך האָב דערלאַנגט,
און איבער דיר און העכער דיר אַצינדער גייט מיין דראַנג.

און איבער דיר און העכער דיר אַצינדער גייט מיין שיק.
און ווי אַ מעווע זעצט זיך רוען אויף דיין ברויז און טיף.

1932

אַקעאַן

דיינע גרויסע טיילן עטלעכע,
אַקעאַן!

האַב איך שוין געזען.
און דיין גרויסקייט,

אַקעאַן.

(לאַמיר זאָגן איצט : דיין „געטלעכע“)
האַב איך שוין געזען!

כ'ווייס דיין שיינקייט און דיין פראַכט
און דיין שרעקנדיקע
און דיין וועקנדיקע מאַכט.
כ'האַב געזען דיך אינדערפרי,
כ'האַב געזען אויף דיר דעם זונען-גלי,
כ'האַב געזען דיך אין דער טיף פון נאַכט . . .
אויף דער פלאַך פון האַרטער ערד
האַב איך פיל
פאַרפירערישע שטילקייט שוין געהערט,
נאָר די שטילקייט פון דער שטיל
אויף דיין שויס און אין דיין „שטיל“
האַט מיך ערשט פאַרהילט.
אויף דער פלאַך פון האַרטער ערד
האַב איך רוישן פיל געהערט.
כ'האַב געהערט דעם וואַסער-פאַל,
כ'האַב געהערט דעם דונער-קנאַל,
נאָר דיין רויש, אַ גרויסער ים,
אויף דיין לענג און אויף דיין ברייט,
אויף דיין ברייט און אויף דיין לענג
האַט פון דעם דעם וואונדערלעכן טעם
מיר מיט פרייד געשענקט . . .

1932

פּרילינג

פון גרויסע קרעפטן דער טויש,
ער האָט איין שטילן גאַמען,
פון פרישע טראָפנס דער רויש,
דער רויש פון ערשטע שטראָמען.

פון ערשטן דונער דער קויק,
די שיין פון ערשטע בליצן,
דער בליק פון יונגן אויג,
די ערשטע ליבע־קריצן —

אויף אַלעם דעם איין וואָרט
מיר זאָגן: פּרילינג, פּרילינג!
פון אַנזאָג דער אַקאָרד,
פון אַנזאָג און דערפילונג.

אויף אַלעם דעם איין וואָרט —
פון צוויי נאָר שטילע זילבן,
אויף אַלעם דעם איין וואָרט
פון מענטשן־קלאַנגען זיבן.

מיין קיילעכיקע היים,
מיין שוואַרצע ערד!
מיט אייזיק־קאַלטן קאַפּ,
מיט אייזיק־קאַלטע פיס,
מיט הייסן גאַרטל אויף די לענדן!

וואוהין איך זאָל מיין בליק ניט ווענדן —
אין יעדן דיינעם קנייטש,
אין יעדן דיינעם ווינקל, —
האַט שוין געטאַן אַ פינקל
דאָס אויג פון מיין אַ ברודער.
מיט יעדערן פון זיי געווען בין איך,
געהערט האָט מיין גערודער
יעדער טורעם דיינער,
יעדערע פון דיינע היילן.
ביסט מיינע, ערד, ביסט מיינע.
און איך, איך וועל דיך טיילן!

